

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu** Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, fost Primar General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **G. Petrovici**, Decan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

Despre acțiunea civilă rezultând din delict (urmare) de N. Jac Constantinescu, președinte la Curtea de apel București;

— *Nedumerire*, de Curierul Judiciar;

— *Din alte vremi și acum, anecdoxe, etc.* de av. M. Ghermănescu, recenzie, de Tr. Alexandrescu, fost decan al Baroului Ilfov.

JURISPRUDENȚE.

— Inalta Curte de Casație și Justiție S. Unite: *Soc. Univer-sul cu Julia Maniu și a.* (Acțiune penală și daune contra mini-ștrilor. Competința Secțiunilor Unite ale Inaltei Curți. Sezisa-rea lor printr'un declinatoriu de competență. Sezisare ilegală. Respingerea acțiunii);

— Idem, idem: *Ministerul de interne cu N. Barbely și a.* (Ar-deal. Recurs. Perimare. Materie nereglementată de legea Curții de Casație. Aplicabilitatea codului de proc. civ. ard. în mate-rie de recursuri venite din Ardeal);

— Curtea de apel București s. V: *S. Affiliates Inc. cu Soc. Parfumeria Teatrului* (Legea conversiunii. Cerere de asanare. Hotărâre de admitere în principiu. Dreptul de apel al credito-rului contra ei. Societate. Persoană distinctă de componenți. Nu se pot confunda creanțele), cu Nota d-lui avocat E. Cri-stoforeanu;

— Tribunalul Ilfov s. II c. cor.: *Victoria cap. Dumitrescu cu I. Niculescu-Oltef* (Concurs între un creditor privilegiat având o creanță de onor și un creditor ipotecar care a înscris mai înainte ipoteca sa. Contestație la tablou. Prioritatea acordată creditorului privilegiat indiferent de data inscripțiunii privile-giului) cu Nota d-lui jude-președinte Barbu Scodărescu.

DESPRE ACȚIUNEA CIVILĂ REZULTÂND DIN DELICTE *)

(Urmare)

Competința.

Competința instanței se determină după natura faptului delictuos comis iar nu după cererea de despăgubire făcută de partea civilă.

Chestiunile cari privesc competența jurisdicțiilor de represiune sunt de ordine publică.

Despăgubirea civilă rezultată din delict nefiind decât accesorie cel ce are competența de a judeca faptul principal are și competența de a judeca accesoriul (Cas. II, Bul. 1880, p. 329; Bul. 1893, p. 117).

Competința judecătorului de ocol de a judeca în materie civilă numai până la o anumită valoare, este limitată numai la cazul când acțiunea în daune s'ar exercita pe cale principală, iar nu și atunci când se exercită pe cale alăturată acțiunii penale (Cas. II, 1921, dec. 2183).

Din moment ce partea civilă a investit prin ce-rerea sa tribunalul și cere judecarea delictului de violare de domiciliu, ea era îndrituită a face apel la curte chiar dacă instanța de fond nu cercetase și acest delict (Cas. II, 1924, dec. 988).

Schimbarea calificării de tribunal fără a se lua concluziile părții civile, nu-i dă drept a judeca în primă și ultimă instanță conform art. 188 pr. pen. ci cu drept de apel (Cas. II, 1927, dec. 4857).

În caz de declinare de competență a afacerii pe-nale, partea civilă va urmări despăgubirile în fața acestei instanțe (*Curierul Judiciar*, 1907, p. 117).

Partea civilă nu-și mai poate restrânge acțiunea. Acest drept îl are procurorul. Chestiunea se pune în materie de calomnie prin presă. După unii par-tea civilă nu-și poate restrânge plângerea spre a da competență tribunalului.

Faptul greșit calificat delict când în realitate e contravenție, este de competența judecătoriei de ocol.

Inculpatul poate cere declinarea competenței, căci nici partea civilă nici procurorul nu pot dis-trage un justițiabil dela judecătorii săi firești.

În delictele de competența judecătorilor de ocol, art. 65 din legea jud. de ocol nu a abrogat art. 22 și 66 din pr. pen. care prevăd tripla competență a judecătorului de instrucție. Judecătorul de ins-trucție rămâne competente a instrui delictele de competența judecătorului de ocol conform art. 22 și 66 pr. pen (*Dreptul*, 1934, p. 116).

Daune provenite din accident de muncă

Daunele provenite din accidentele de muncă se judecă conform legii meseriilor.

*) Vezi *Curierul Judiciar* nr. 7, 8 și 9 din 10, 17 și 24 Februarie 1935

Ele nu pot fi urmărite ca accesoriu la acțiunea penală.

Legea meseriilor din 1912 cu modificările ulterioare a abrogat art. 998, 999, 1000, 1001, 1002 și 1003 cod. civ.

Acțiunea în daune pentru omor prin imprudență nu se poate intenta după dreptul comun, ci după legea specială.

Acțiunea publică pentru omor prin imprudență se judecă după dreptul comun, conform art. 248 cod. pen., nu însă și acțiunea civilă, care se regulează după legea meseriilor, fără a mai dovedi culpa patronului.

În conformitate cu art. 141 legea meseriilor, asociația patronală este obligată să plătească prime lucrătorilor sau succesorilor lor, derivând din accidente de muncă (*Curierul Judiciar* 35, 1934 cu studiul d-lui V. M. Sassu, avocat).

Competința rationae loci.

În penal competența *rationae loci* este de ordine publică (*Jurisprudența Generală*, 13 din 1933, cu nota d-lui Dongoroz; *Tanoviceanu-Dongoroz*, IV, p. 88; *C. G. Rătescu și N. Pavelescu*, III, art. 405).

Art. 111 pr. civ. după care incompetența *rationae loci* trebuie propusă înaintea ori cărei apărări asupra fondului nu-și are aplicație în penal, unde ea trebuie ridicată din oficiu de judecător.

Competința *rationae loci* este aceea a reședinții inculpatului, codul de procedură penală prevăzând o triplă competență în scopul de a ușura acțiunea publică, garantând și drepturile apărării.

Dacă textul înainte menționează reședința domiciliului aceasta se explică prin faptul că locul unde locuiește prevenitul e mai favorabil pentru adunarea probelor (*Rec. des Somm.*, 7. 1930).

Regulament de competență.

Art. 522—525 pr. pen. se ocupă cu chestiunea regulării competenței în caz de conflict pozitiv sau negativ de jurisdicție.

Acelaș fapt se poate găsi pendinte înaintea mai multor instanțe sau mai multe fapte deosebite dar conexe, se găsesc pendinte la diferite instanțe.

Ce se întâmplă când partea civilă investește tribunalul corecțional în baza dreptului ei de citare directă și apoi procurorul investește pe judecătorul de instrucție cu instruirea aceleiași afaceri?

Este un conflict de jurisdicție ivit între tribunal și judecătorul de instrucție investit posterior de ministerul public, care se poate rezolva după principiile dela conexitate.

Constituirea instanței cu procuror

După apelul părții civile, curtea de apel judecă tot ca instanță penală, cu toată achitarea inculpatului la prima instanță, însă numai despăgubirile civile.

În acest caz prezența ministerului public este neapărat necesară (Bul. Cas., 1904, p. 1030).

Când apelul părții civile tinde numai la despăgubiri, ministerul public nu e obligat să ia concluzii (Bul. Cas., 1898, 473; *C. G. Rătescu și N. Pavelescu*, I, p. 40).

Reprezentantul ministerului public nu are calitate de a pune concluzii în apel dacă n'a făcut apel și dacă apelul părții civile a fost retras între timp.

Ministerul public nu poate susține de cât propriul său apel.

În apelul părții civile ministerul public care n'a făcut apel nu poate susține acțiunea publică după ce partea civilă apelantă și-a retras apelul.

Asistența și concluziile ministerului public sunt necesare în instanța corecțională, chiar numai după apelul părții civile (Bul. Cas., 1906, p. 316).

Concluziile părții civile la proces.

Conform art. 151 și 186 pr. pen. partea civilă trebuie să fie ascultată de tribunal. Tribunalul care ar achita pe inculpat, fără să asculte și concluziile părții civile ar pronunța o sentință casabilă (Cas. II, 1926, dec. 2440).

În ordinea dezbaterilor partea civilă are cea dintâi cuvântul. În cazul art. 103 din legea jud. de ocoale ea fiind asimilată cu ministerul public, poate pune concluzii la urmă (Cas. II, 1929, dec. 2147).

Proba daunelor.

Proba pretențiunilor civile în penal se face prin orice mijloace: acte, expertize, constatări locale, martori și chiar prezumții.

Când dauna se bazează pe un contract, care a fost violat prin infracțiune, existența raportului juridic trebuie dovedită conform regulilor din dreptului civil (*Tanoviceanu-Dongoroz*, vol. V, p. 65).

Partea civilă poate invoca numai dauna din delict nu și aceea din contract.

În lipsă de martori preciși și concordanți, o mărturisire scrisă „recunosc că sunt autorul accidentului”, nu poate fi ținută în seamă cu o recunoaștere de responsabilitate din partea autorului înscrisului (*Rec. des Somm.*, 1. 1928).

Acțiune publică prin plângere la judecătorul de ocol.

Judecătorul de ocol poate fi investit cu judecarea unei afaceri de competența sa penală, atât prin plângerea părții vătămate cât și prin actele constatatoare dresate de ministerul public, de ofițerii de poliție sau de el însuși (Cas. II, 1926, dec. 3251).

Conform art. 63 din legea jud. de ocoale, judecătoria poate fi investită sau de plângerea părții vătămate sau de actele de constatare întocmite de judecătorul însuși sau de ceilalți ofițeri de poliție.

Este bine înțeles că și în afacerile penale plângerea părții vătămate poate fi făcută ca în afacerile civile, prin viu grai.

Conform art. 28 din legea jud. de ocoale, judecătorii de ocoale judecă toate cererile de despăgubiri pentru delictelor sau contravențiile supuse judecății lor.

Din modul cum e redactat art. 28 din legea jud. de ocoale combinat cu art. 51 și 53 din aceeași lege, rezultă că judecătoria judecă cu apel, până la ori ce sumă.

Accident de automobil. Omor și rănire prin imprudență.

Victima unui accident de automobil are dreptul a urmări despăgubirile civile la instanțele penale, fie în mod accesoriu la acțiunea publică deschisă de procuror, fie prin plângere directă cu constituire de parte civilă.

Inculpatul trimis în judecată pentru rănire prin imprudență cu ocazia unui accident de automobil poate fi condamnat la amendă, iar proprietarul mașinei ca responsabil civilmente, la despăgubiri civile.

Proprietarul unui automobil răspunde de dauna cauzată, nu pe baza art. 998 și 999 c. civ., ci pe baza principiului înscris în art. 1000 c. civ. după care omul este responsabil de lucrurile ce sunt sub paza sa.

Art. 998 și 999 prevăd faptul omului pe câtă vreme art. 1000 are în vedere faptele lucrului.

În caz de accident de automobil responsabilitatea nu-și are temeiul în comiterea vreunei culpe ci în pericolul creat prin introducerea în societate a unor măsuri periculoase de care el trebuie să răspundă independent de culpă (*Dreptul*, 21 din 1907).

În caz de accident de automobil, persoana vătămată nu are nevoie să stabilească culpa, ca în cazul art. 998 și 999 c. civ., ci numai că dauna i-a fost cauzată de lucru, fiindcă responsabilitatea se presupune (*Dreptul*, 21 din 1907).

În ce anume condițiuni e angajată răspunderea unui proprietar de automobil, atunci când în momentul accidentului altcineva decât un prepus al său se găsește la volan?

Atât jurisprudența franceză cât și cea română, sub impulsul unui viguros curent de doctrină, au înlăturat în ultima vreme distincțiunile ce făceau anterior între lucrurile prin firea lor primejdioase și supuse ca atare unei nevoi de pază, și între cele neprimejdioase, precum și între faptul autonom al lucrului și faptul mijlocit de mâna omului, distincțiuni de care beneficiau conducătorii de automobile și au sfârșit prin a considera accidente de automobil în mers, ca fapte ale lucrului, guvernate ca atare de textul art. 1000 paragr. 1, c. civil.

Prezumțiunea de culpă instituită de citatul text

având un caracter irefragabil, urmează că cel ce conduce un automobil nu poate înlătura incidența ei prin dovada unei conduite diligente, singurele cauzuri exclusive de răspundere fiind forța majoră, faptul unui terțiu sau culpa victimei.

Recursul la responsabilitatea obiectivă din art. 1000 paragr. 1 c. civ., are însă un caracter oarecum subsidiar, el nefiind necesar decât atunci când în sarcina conducătorului mașinei victima nu poate stabili nici o culpă, în care caz se va aplica desigur art. 998 c. civil.

Răspunderea pentru faptul lucrurilor nu e asociată de calitatea de proprietar al acestora, ci de aceea de păzitor, textul vorbind de „lucrurile ce sunt paza noastră”.

Dacă avem în vedere și termenii art. 1001 c. civ., conform cărora responsabil pentru prejudiciul cauzat de un animal este „proprietarul animalului sau acela care se servește de dânsul”, urmează că legiuitorul nu ține responsabil în mod fatal și exclusiv pe proprietarul lucrului sau al animalului ca atare, ci pe acela care având lucrul sau animalul în stăpânire, ar fi putut face astfel ca prejudiciul să nu ia naștere.

Faptul că proprietarul este acel care, în mod obișnuit, suportă răspunderea pentru lucrările sale, se lămurește prin aceea că de cele mai multe ori, el reunește în mâinile sale odată cu dreptul și posesiunea de fapt, care îl pune în măsură să exercite o supraveghere asupra lucrului.

Atunci însă când lucrul se găsește în clipa naștei prejudiciului sub dominația exclusivă a unui terț, care fără a fi prepusul proprietarului trage personal un pofit de pe urma lucrului și când nici o culpă nu poate fi imputată proprietarului, nici cu privire la transmisiunea lucrului nici referitor la întreținerea lui, rezultă că se operează un transfert de responsabilitate asupra detentorului ocazional al lucrului, deslegându-se astfel proprietarul de îndatorirea lui de pază.

Titlu în virtutea căruia are loc remiterea lucrului către terțiu nu are o valoare determinantă, el putând fi sau un drept de uzufruct, locațiune, uz, comodat, etc. sau un fapt ilicit, cum e de pildă o însușire frauduloasă. În toate aceste împrejurări, răspunderea incumbă întreagă terțiului care are puterea de fapt asupra lucrului, aceasta fiind condiția fundamentală a responsabilității (Trib. Brăila, *Jurisprudența Generală*, 1934, nr. 30 speța 941).

Delictul de rănire prin imprudență prevăzut și pedepsit de art. 249 c. pen. intră în competența judecătorului de ocol a-l judecă, ori care ar fi gravitatea faptului (Bul. Cas. 1905, p. 97 și 1908, p. 1335).

Rănirile prin imprudență cu ocazia unui accident de automobil și cari produc o incapacitate de lucru pe toată viața cad tot sub prevederile art.

249 c. pen., de competența judecătorei de ocol, iar nu sub acelea ale art. 240 c. p. (Cas. II, 1915 dec. 110).

Calitatea de inculpat într-un delict de rănire prin imprudență cu ocazia unui accident de automobil, nu-l împiedică de a cita direct pe autor în fața judecății, chiar când faptele ce invoacă ar fi indivizibile cu cele invocate contra lui (Rep. des Rec. des Somm., 1. 1930).

Când sunt pendinte două acțiuni, una a inculpatului contra unui terț și alta a ministerului public contra inculpatului este loc la conexare (Rec. des Somm., 1. 1930).

Când acțiunea în daune cauzate de un automobilist este bazată pe o contravenție, acțiunea civilă se prescrie ca și acțiunea publică derivând din contravenție (Rec. des Somm., 1. 1930).

Prezumția de culpă din art. 1000 c. civ. contra celui ce are un lucru mobil neînsuflețit în paza sa, a fost stabilită pentru a proteja pe victimă contra pericolului ce-l prezintă acel lucru.

Victima unui delict de rănire prin imprudență, parte civilă înaintea tribunalului care a condamnat la pedeapsă pe autorul delictului nu poate acționa la acest tribunal pe asigurătorul delicventului pentru că nu pot fi acționate la tribunalul corecțional de cât autorul delictului și persoanele civilmente responsabile. Asigurarea scapă aprecierii instanței represive responsabilitatea societății de asigurare derivând din contract, iar nu din delict (Rec. des Somm., 8-9-10. 1929).

Prezumția de culpă a celui ce are sub pază un lucru mobil neînsuflețit, nu poate fi înlăturată pe împrejurarea că conducătorul automobilului nu are nici o culpă.

Prezumția poate fi înlăturată numai dacă se dovedește un caz de forță majoră sau o cauză streină ce nu-i poate fi imputată. Nu e de ajuns a dovedi că șoferul nu are nici o culpă (Rec. des Somm., 8-9-10. 1929).

Legea nu distinge dacă lucrul care a cauzat daunele era sau nu acționat de mâna omului. E suficient să fie vorba de un lucru supus la necesitatea unei paze, din cauza pericolului ce-l prezintă pentru altul (Rec. des Somm., 8-9-10. 1929).

Prezumția din art. 1000 c. cv. poate fi combătută prin proba că accidentul este datorat unei cauze streine și neimputabile șoferului care avea mașina în paza sa.

Dacă există contra conducătorului de automobil o prezumție de culpă, care-l face responsabil de mașina pe care o are în paza sa, această prezumție poate totuși să dispară sau să fie atenuată parțial dacă autorul accidentului dovedește un caz fortuit sau o culpă a victimei.

Culpa victimei poate înlătura prezumția din art. 1000 c. civ.

Astfel nu se aplică prezumția din art. 1000 c. civ., când se dovedește că copilul atins de automobil a părăsit trotuarul în mod subit și s'a aruncat sub roțile automobilului care mergea pe dreapta cu viteză redusă, în cât a putut fi oprit aproape imediat (Cas. fr. Rec. des Somm., 11. 1929).

Pietonul care e ținut să vegheze la propria sa siguranță, comite o culpă gravă când descinde brusc de pe trotuar spre mijlocul străzii fără ca în prealabil să se fi încredințat că o mașină nu trece în acel moment.

Culpa automobilistului în acest caz este de o treime și de două treimi a pietonului (Rec. des Somm., 5. 1929).

Prezumția din art. 1000 c. civ. constituie o derogare dela dreptul comun care e formulat de art. 998 c. civ.

În consecință, când victima accidentului nu și-a bazat cererea pe art. 1000 c. civ. judecătorii nu pot, chiar în caz de imprecizie a cererii să aplice după voia lor art. 1000 sau art. 998 c. civ.

Ei trebuie în acest caz, să aplice dreptul comun, și să nu pronunțe condamnarea la daune interese decât dacă victima face dovada unei culpe comise de inculpat (Rec. des Somm., 11. 1928).

Prezumția de culpă nu poate fi invocată de cel ce a luat loc în automobil de oarece a primit sau a solicitat să participe la pericol în plină cunoștință și deci nu poate cere daune (Rec. des Somm., I, 1930, p. 621).

Prezumția de culpă se aplică și în cazul când conducătorul unui automobil rănește sau omoară animalul altuia.

Pietonul trântit într-un moment de ezitare, atunci când a fost surprins de sosirea automobilului, nu este în culpă, că conducătorul automobilului care în loc de a opri sau încetini l'a răsturnat încercând a-l ocoli (Rec. des Somm., 11. 1928).

Imprudența pietonului nu descarcă de ori ce responsabilitate pe automobilist care este ținut a face tot posibilul de a evita accidente, atențiunea sa trebuind să fie cu atât mai mare cu cât este în posesia unui instrument periculos (Rec. des Somm., 11. 1928).

În caz de ciocnire între automobil și bicicletă criteriul prezumțiilor variază.

În prim loc se are în vedere lucrul care a cauzat coliziunea.

Dacă bicicleta a ciocnit automobilul prezumția de culpă va fi a conducătorului bicicletei.

În caz de dubiu riscul cauzat de automobil fiind mai grav, riscul mai mic e dominat de riscul mai grav. În lipsa ori cărei culpe automobilul va suferi responsabilitatea accidentului (Res. des Somm., 2. 1929).

În caz de achitare în penal a celui ce a cauzat rănirea, într-un accident de automobil, prezumția

din art. 1000 c. civ. nu mai poate fi invocată în civil, sentința penală dobândind autoritate de lucru judecat și victima n'ar putea cere despăgubiri pe baza art. 998 c. civ. (*Rec. des Somm.*, I, 1928).

Hotărîrea penală care condamnă pe inculpat pentru răniri prin imprudență, declarând că o parte din vină incumbă victimei, nu are autoritate de lucru judecat în ce privește această constatare, dacă victima nu a luat parte la procesul penal (*Rec. des Somm.*, I, 1931).

Culpa penală din art. 248 și 249 c. pen. este identică cu culpa civilă din art. 998 și 999 c. civ. șofeurul urmărit, conform art. 248 și achitat, nu mai poate fi urmărit în civil, pe baza unui quasi-delict (*Cas. fr. Rec. des Somm.*, 4. 1930).

Achitarea inculpatului în absența părții civile nu dă autoritate de lucru judecat de cât în ce privește faptul penal. Pentru despăgubiri, partea civilă are drept de opoziție, iar judecătorul corecțional nu se poate ocupa de cât de interesele civile, nu și de faptul penal (*Rec. des Somm.*, 4. 1930).

Urmează a fi casată ca nemotivată deciziunea Curții de apel, care se întemeiază pe culpă fără a se ocupa și de prejudiciul suferit de reclamant. Acordarea daunelor în cadrul art. 998 cod. civ. implică existența a doi factori: culpa și prejudiciul. Gravitatea culpei nu atrage în mod necesar un prejudiciu (*Cas. III, dec. 282. 1934*).

Faptul că un pieton a fost omorât prin imprudență într'un accident de automobil fiind surprins de automobil și perzându-și cumpătul a făcut o mișcare instinctivă de renunțare, nu poate exonera pe conducător de pedeapsă, întrucât nu constituie o culpă a victimei (*Cas. II, 5323. 1932*).

Omor prin imprudență.

Omorul prin imprudență constituie un delict. El se compune din întrunirea a două elemente distincte și anume: o imprudență și o moarte ca consecință a imprudenței.

În caz de omor prin imprudență cauzat de căderea unui monument funerar, antreprenorul răspunde de daune.

Prescripția delictului începe nu din ziua când a fost terminat ci din ziua când faptul s'a întâmplat (*Rec. des Somm.*, I, 1930).

Când victima unui accident, constituită parte civilă, a decedat după judecata dela prima instanță, văduva sa este îndreptățită a interveni în apel pentru a relua cererea de despăgubiri a soțului decedat. Aceasta nu poate, însă cere direct în apel reparațiunea prejudiciului material sau moral pe care l'a încercat personal din faptul morții soțului ei, fiindcă s'ar nesocoti principiul celor două grade de jurisdicțiune.

Hotărîrea dată în penal, achitând pe motivul că nu rezultă din acte, nici din desbateri că preve-

nitul ar fi comis delictul de rănire prin imprudență, care-i se impută, constituie autoritate de lucru judecat la condamnățiunea civilă a zisului prevenit sau a prepusului său, cu privire la cererea victimei sau a moștenitorilor lui (*C. Ap. Bordeaux, 23 Ianuarie 1930. La Loi, nr. 180 din 13 Sept. 1930, Jurisprudența Generală, 1930, nr. 35 speța 1387*).

În caz de ciocnire între motocicletă și automobil, conducătorii sunt supuși aceleiași prezumții de culpă edictate de art. 1000 c. civ. și ca atare prezumțiile anulându-se victima trebuie să dovedească conform dreptului comun culpa celui alt conducător (*Rec. des Somm.*, 11. 1929).

Art. 248 c. pen. pedepsește omorul fără voie, iar art. 249 c. pen. rănirile și lovirile fără voie.

Condițiile cerute de art. 248 și 249 c. pen. sunt: 1) o nedibăcie, 2) o nesocotință, 3) o nebăgare de seamă, 4) o neîngrijire sau 5) o nepăzire a regulamentelor, cari deși fără intenție comise, însă fiindcă au cauzat un rău, codul penal îl consideră ca delict.

Neluarea măsurilor necesare de securitate nu intră în condițiile cerute de art. 248 și 249 c. pen. ci e un delict civil, pentru care partea vătămată poate cere despăgubiri în baza art. 998 c. civ. (*Bul. Cas., 1878 p. 292*).

Legea pedepsește omorul involuntar nu numai când este provenit dintr'o cauză directă, ci și dintr'o cauză indirectă.

Constatarea legăturii e chestiune de fapt (*Cas. II, Bul., 1896, p. 1298*).

S'a decis că inculpatul watman al tramvaiului, fiind achitat pentru faptul de omor prin imprudență prevăzut de art. 248 c. pen. și ministerul public, nefăcând apel, partea civilă are totuși drept de apel, căci achitarea nu poate fi privită ca definitivă, față de partea civilă.

Partea civilă are dreptul să stabilească în apelul său existența delictului care este cauza cererii sale de despăgubiri, oricare ar fi sentința dată de prima instanță, chiar în caz de achitare, căci art. 197 pr. pen. e general (*Cas. II, Dreptul 5, 1900*).

Împrejurarea că victima a comis și ea o culpă, poate autoriza tribunalul a reduce cuantumul daunelor interese (*Rec. des Somm.*, 1. 1930 p. 621).

Neglijența victimei de a se îngriji nu poate exonera ci atenuiază numai culpa autorului (*Rec. des Somm.*, 3. 1928).

Calificarea faptului

Când este omor cu voință și când omor din imprudență?

Loviturile sau omorul prin imprudență există numai atunci când inculpatul n'a voit să lovească sau să omoare, iar nu și atunci când a avut această voință (art. 238 și 241 c. pen. față cu 248 c. pen.).

La calificarea faptului se are în vedere factorul volitiv și factorul intelectual. Când finalitatea corespunde rezultatului obținut avem intențiunea, când acest rezultat este altul decât finalitatea urmărită, avem culpa sau greșala (*Tanoviceanu-Dongoroz I*, p. 560; *Jurisprudența Generală* 30, 1934, cu studiul d-lui Mihail Bârcă).

(Va urma)

N. JAC CONSTANTINESCU
Președinte la Curtea de Apel
București

NEDUMERIRE

S'a citit săptămâna trecută în ziare că, în vederea realizării de economii, Ministerul Justiției ar fi decis să nu mai facă **nicio înaintare în magistratură** în cursul acestui an.

Nu știm în ce măsură această știre corespunde realității.

Nădăduim însă că nu are niciun caz caracterul **absolut** ce i se atribue, fiindcă altminteri ar depăși limitele raționale și ar constitui o greșală și o nedreptate, cu atât mai mult cu cât și până acum înaintările se făceau fără spor de salariu.

Ne gândim, de exemplu, la situația dela Tribunalul Ilfov.

S'a ivit vacanța unui loc de președinte de secție. Înaintarea în acest loc a unuia din judecătorii acestui tribunal ar constitui un act de dreptate de mult așteptat și **n'ar da loc la nicio cheltuielă** fiindcă se găsesc în acest tribunal judecători cari au gradul și **leafa** de consilier de curte, de prim președinte sau președinte de tribunal.

În locul de judecător vacant prin această înaintare s'ar putea trece unul din procurorii cu grad și **leafă** de președinte de tribunal, cari așteaptă de multă vreme dreptul de a judeca și dintre cari unii au avut repetate propuneri ale consiliului superior al magistraturii.

S'ar face cu acest chip două acte de dreptate, **cari n'ar costa nimic**.

Și în legătură cu această situație de fapt, ne gândim și la o altă măsură de multă vreme cerută și nerealizată încă.

Se știe la ce inconveniente grave dă loc faptul că, deși e permanentizată Curtea cu Jurați din Ilfov, totuși nu are un președinte permanent: pe de o parte, lipsa de continuitate în lucrări, pe de alta, stânjeniri în buna administrație a secțiunilor tribunalului, cari împrumută pe câte două săptămâni pe conducătorul lor Curții cu Jurați.

Ce-ar fi dacă domnul Ministru al Justiției ar trece prin parlament un articol unic de lege care l-ar autoriza să dea Curții cu Jurați din Ilfov un titular ?

Fie că s'ar decide să numească în capul acestei instituții pe unul din vechii președinți cu grad de consilier de curte spre a da instituției onoarea ce i se cuvine, fie că din aceiași judecători cu grad și **leafă** de consilier, prim-președinte sau președinte de tribunal, ar desemna un titular al Curții cu Jurați, măsura nu ar încărea cu nimic bugetul ministerului.

Iar în locul devenit vacant s'ar putea trece încă unul din membri parchetului de Ilfov în aceleași condițiuni neapăsătoare pentru buget.

Ce-ar fi dacă domnul ministru al dreptății ar face un act de dreptate de atâta vreme așteptat ?

R E C E N Z I E

DIN ALTE VREMI ȘI DE ACUM. (*Anecdote, povestiri, tipuri și portrete din templele dreptății și sălile pașilor pierduți*), de Mihail Ghermănescu, avocat.

În atmosfera de marasm, descurajare și sărăcie, în care se scurge, azi, viața în Palatul de Justiție, lucrarea d-lui avocat Mihail Ghermănescu are ceva din farmecul reconfortant al unei raze de lumină după o lungă serie de zile întunecate.

A încerca să descerești frunțile acelor cari alcătuiesc generațiunea sortită să trăiască vremurile din ultimii 18 ani, este de sigur, o faptă de supremă caritate.

Râsul este cea mai bună terapeutică pentru sufletele descurajate. El are efectul salutar al unei narcoze pentru sbuciumările prezentului și al unei robuste nădejdi pentru a înfrunța viitorul.

Credem că la fundul celebrei cutii, pe care Jupiter a făcut-o cadou Pandorei, a rămas, după ce Epimetheu a deschis-o, nu numai speranța, cum povestește mitologia, ci și râsul.

Ar fi însă, să scobor valoarea excelenței lucrării a d-lui Mihail Ghermănescu, dacă i-aș reduce caracterul numai la o simplă culegere de anecdote, adunate din viața judiciară de toate zilele.

Autorul ne-a dat, sub forma glumei care atinge, pe alocuri, valoarea superioară a unei satire sociale sau a unei critici pe cât de caustică, tot pe atât de constructivă — *castigat ridendo mores* —, un bogat material documentar asupra moravurilor judiciare de ieri și de azi.

În lipsa unei Istorii a Baroului și a Magistraturei, care ar fi fixat moravurile și figurile omenesti, în forma rigidă și solemnă a lucrărilor de acest fel, d. Mihail Ghermănescu, ne dă un minunat și pitoresc caleidoscop al unei epoci, care ar risca să fie îngropată, în uitarea trecutului, odată cu disparițiunea celor cari au trăit în cadrul ei.

Ignoranța avocaților de ieri, demi-doctismul și lipsa de bun simț a unora din cei de azi, umorul judiciar sub toate aspectele lui, dela anecdota curentă, până la ironia atică, raporturile colegiale, legăturile cu clientela, figurile magistratilor de altă dată și ale unora din cei de acum, într'un cuvânt, viața noastră judiciară, așa cum s'a desfășurat și se desfășoară încă, toate aceste împrejurări și amănunte sunt redată într'un stil ușor, spiritual, în care găsim la fiecare pas, un apreciazabil dar de caracterizare a situațiilor și personagiilor.

Însușirea esențială a lucrării este că dă impresiunea de ceva trăit, natural. Nici o vânătăre desperată pentru captarea umorului, nici o afectațiune. Totul este ieșit din izvorul curat al spontaneității.

Am urmărit, cu plăcere și interes paginile lucrării. Mi-au venit în minte cuvintele lui Anatole France: „il faut donner aux hommes pour témoins et pour juges, l'ironie et la pitié“.

Rând pe rând, am râs, am compătimit, am reflectat cu îngrijorare...

Sentimentul final și definitiv este, însă, o puternică și impresionantă evocare a trecutului, cu amintirile lui, cu anii frumoși ai tinereții și ai iluziilor.

Lucrarea d-lui Ghermănescu, ne convinge, odată mai mult, că trecutul și amintirile sunt singura parte pozitivă a vieții noastre și, de sigur, singurul refugiu dătător de o relativă liniște, atunci când simțim imperioasa nevoie de a evada din actualitatea brutală a realității.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. U

Audiența dela 17 Ianuarie 1935

Președinția d-lui D. VOLANSCHI, Prim Președinte
Societatea Universul cu Iuliu Maniu și a.
Decizia nr. 1 Dosar nr. 384/933

Acțiune penală și daune contra miniștrilor. Competința Secțiunilor Unite ale Inaltei Curți. Sezisarea lor printr'un declinatoriu de competență. Sezisare ilegală. Respingerea acțiunii. Art. 98 din Constituție.

Potrivit art. 98 din Constituție miniștrii, pentru fapte săvârșite în timpul și cu ocaziunea funcțiunii lor — în speță confiscarea ziarului Universul — sunt justifiabili de Secțiunile Unite ale Inaltei Curți de Casație, însă punerea lor în urmărire nu aparține nici părții vătămate, nici organelor competente după dreptul comun, ci numai Regelui sau Adunărilor legiuitoare.

Când dar Inalta Curte este sezisată printr'un declinatoriu de competență din partea tribunalului de prima instanță nu este legal sezisată și acțiunea se respinge.

Curtea.

Asupra acțiunii penale, trimisă în judecata Secțiunilor Unite ale acestei Curți prin sentința declinatorie de competență nr. 2831 din 1933 a Tribunalului Ilfov s. I-a c. cor.:

Având în vedere că prin acțiune, reclamanta Soc. Universul a cerut condamnarea penală a d-lor I. Maniu, Al. Vaida Voevod, E. Nicoleanu și St. Atanasiu, pe motiv că: primul, în calitate de prim ministru, secundul ca ministru de interne, cel de al treilea ca prefect de poliție și ultimul ca comisar polițienesc, au dispus și efectuat confiscarea ziarului Universul apărut în zilele de 24 și 25 Martie 1930, făcându-se pasibili de violarea art. 25 din Constituție, fapt pedepsit de art. 99 și 147 pr. pen.;

Văzând că în cauză se inculpă, — între alte persoane, — și miniștrii pentru fapte săvârșite în timpul și cu ocaziunea funcțiunii lor;

Că, deși, potrivit art. 98 din Constituție, miniștrii sunt justifiabili pentru asemenea fapte de către Secțiunile Unite ale acestei Inalte Curți, totuși, în conformitate cu acelaș text, punerea lor în urmărire nu aparține nici părții vătămate și nici chiar organelor competente după dreptul comun, ci numai Regelui sau Adunărilor legiuitoare;

Că astfel fiind și intrucât în speță Curtea constată că nu a fost sezisată prin cererea vreunui din acești factori constituționali, ci printr'un declinator de competență din partea tribunalului de prima instanță, urmează a se decide că nu este locul a se procede la vreo instrucțiune și judecată în cauză, și deci cererea reclamantei soc. Universul urmează a se respinge;

Pentru aceste motive Curtea, constată că nu este legal sezisată și respinge acțiunea.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. U

Audiența dela 17 Ianuarie 1935

Prezidenția d-lui D. VOLANSCHI Prim Președinte
Ministerul de Interne cu N. Barbely și a.
Decizia nr. 2 Dosar nr. 141/934

Ardeal. Recurs. Perimare. Materie nereglementată de legea Curții de Casație. Aplicabilitate, în materie de recursuri venite din Ardeal, a codului de procedură civilă ardeleană. Art. 446 și 510 pr. civ. ard., art. 81 din legea Curții de Casație.

În materie de perimare a recursurilor, materie nereglementată de legea Curții de Casație, sunt și rămân aplicabile, până la unificarea lor, dispozițiunile legilor de procedură în vigoare în fiecare din ținuturile respective alipite vechiului regat.

În consecință, în materie de recursuri venite din Ardeal, este aplicabilă procedura perimării, prevăzută de art. 446 și 510 din codul de procedură în vigoare în Ardeal.

S'a ascultat d. avocat D. Constantineanu din partea recurentului și d. avocat Sever Andru pentru înțimați.

Curtea.

Având în vedere că cestiunea dedusă în judecata Secțiunilor Unite, — în urma divergenței de vederi ivite între Secțiunile a II-a și a III-a, — este aceea de a se ști dacă art. 81 din legea Curții de Casație desființând toate dispozițiunile legilor de procedură civilă din ținuturile alipite aplicabile înaintea Curții de Casație, a desființat și pe acelea privitoare la perimarea recursurilor și, dacă prin această desființare au fost extinse implicit — atât în locul celor desființate, cât și acolo unde instituția perimării nu exista, normele procedurale ale perimării din vechiul regat:

Având în vedere că prin deciziunea nr. 668 din 1933 Secțiunea a II-a a acestei Curți a hotărât că în Bucovina neexistând instituția perimării, și, cum nici prin art. 81 citat și nici prin vreo altă dispozițiune formală de lege nu a fost extinsă acolo perimarea din vechiul regat, norma de drept care trebuie avută în vedere în această materie, este aceea a legii de procedură civilă aplicabilă în Bucovina, lege potrivit căreia neexistând perimarea nici unei căi în justiție, nici recursul în casație nu poate fi perimat;

Că însă prin jurnalul nr. 3470 din 1934 dat în cauza supusă discuțiunii de față, Secțiunea a III-a a acestei Curți, — în complex de divergență, — a ajuns la concluziunea contrarie, că art. 81 din legea Curții de Casație desființând toate dispozițiunile de procedură civilă aplicabile înaintea Curții de Casație și care sunt prevăzute în legile în vigoare din noile ținuturi, a desființat și pe acelea privitoare la perimarea recursului, existând prin aceasta — în mod implicit — în tot cuprinsul țării dispozițiunile art. 257 și următorii pr. civ.;

Considerând că prin art. 81 din legea Curții de Casație se prevede că, dela data promulgării legii de față se desființează pentru viitor toate dispozițiunile legilor de procedură civilă în vigoare în circumscripțiunea Curților din Brașov, Cluj, Oradea Mare, Timișoara, Tg.-Mureș, Basarabia și Bucovina, cari regulează procedura înaintea Curții de Casație (procedura înaintea instanței de reviziune sau recurs la acea instanță respectiv, reformarea hotărârilor);

Considerând că acest text de lege, prin modul cum e conceput, nu poate fi interpretat decât în sensul că el desființează numai acele dispozițiuni din legile de procedură în vigoare în noile ținuturi, cari fiind contrarii normelor de procedură prevăzute anume de legea Curții de Casație, sunt înlocuite cu acestea din urmă, considerate ca norme generale de unificare a procedurii de judecată înaintea acestei Curți;

Considerând însă că instituțiunea procedurală a perimării nefiind regementată de legea Curții de Casație, ci prevăzută — în general — pentru toate instanțele judecătorești, de legile de procedură în vigoare în diversele ținuturi — unele din aceste legi ne-cunoscând chiar o asemenea instituție — este necon-

testat că ea nu a putut intra în preocupările legiutorului Curții de Casație la edictarea art. 81;

Că, în adevăr, legiutorul nu putea concepe desființarea unei atari instituțiuni din legislația unor ținuturi, când ea rămânea în vigoare în legislația altora, iar în aceea a Bucovinei era cu totul necunoscută;

Că, în special, în ce privește Bucovina, dispozițiunea art. 81 — raportată la instituția perimării — nu are nici un sens și nu-și poate găsi nici o aplicațiune, neputându-se concepe desființarea unei instituțiuni juridice care nu există;

Că, de asemenea, în ce privește ținuturile ardelene nu se poate susține că dispozițiunea art. 81 vizează și instituția perimării, deoarece este inadmisibil a se atribui legiutorului voința de a suprima o instituțiune încadrată într'un întreg sistem de procedură și de a creia astfel pentru recursurile din Ardeal același regim ca celor din Bucovina, unde procedura e organizată pe alte baze, lăsând în același timp să subziste, sub acest raport, o procedură deosebită în vechiul regat, ceea ce de sigur, n'ar fi de loc în concordanță cu spiritul și tendința de unificare a legiutorului român;

Considerând că nu se poate susține nici teza că legiutorul Curții de Casație sub această formulă, a desființării tuturor dispozițiilor din legile noilor ținuturi, privitoare la procedura înaintea Curții de Casație, ar fi înțeles să extindă — în mod implicit — în locul celor desființate, dispozițiunile în vigoare din legea de procedură civilă a vechiului regat, o atare extensiune a aplicării unei legi neputându-se deduce pe cale de interpretare cu argumente implicite, ci din dispozițiunea formală și expresă a legiutorului;

Că dacă legiutorul ar fi voit să decreteze sus arătata extensiune și aplicare a legii, nimic n'ar fi fost mai ușor decât să introducă, în locul formulei lungi și complicate din art. 81, dispozițiunea mai simplă că „întreaga procedură înaintea Curții de Casație va fi cea prevăzută de această lege, complectată cu dispozițiunile legii de procedură civilă aplicabilă în vechiul regat“;

Că, în lipsa unei atari dispozițiuni, urmează a decide că în materie de perempțiune a recursurilor, materie nereglementată de legea Curții de Casație, sunt și rămân aplicabile — până la unificarea lor — dispozițiunile legilor de procedură în vigoare în fiecare din ținuturile respective;

Că, prin urmare, în speță, cererea de perimare a recursului făcut de Ministerul de interne contra deciziei nr. 179 din 1928 a Curții de apel Oradea s. II-a, urmează a se judeca potrivit dispozițiilor din proc. civ. ardeleană, privitoare la perimarea proceselor, iar nu prin aplicațiunea art. 257 din pr. civ. a vechiului regat;

Pentru aceste motive, Curtea constată că este aplicabilă, în materie de recursuri venite din Ardeal, procedura perimării prevăzută de art. 446 și 510 din codul de procedură în vigoare în Ardeal, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI SECȚIA V-a

Audiența de la 20 Iunie 1934

Președinția d-lui M. TRANDAFIRESCU, Consilier

Sales Affiliates Inc. cu Soc. Parfumeria Teatrului

Deciziunea Comercială nr. 123 Dos. nr. 1855/934

Legea lichidării datoriilor agricole. Cerere de asanare. Fazele ce se disting în rezolvarea ei. Hotărîre de admitere în principiu. Dreptul de apel al creditorilor contra ei. Societate. Persoană distinctă de

aceea a componentilor ei. Nu se pot confunda creanțele componentilor cu acelea ale societății. Art. 78 cod. com., art. 50 din legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934.

1. — După textul art. 50 din legea de conversiune și al regulamentului ei, în rezolvarea cererei de lichidare se disting două faze, ca și la concordatul preventiv: una, care privește cercetarea cererei dacă întrunește sau nu cerințele legii și care se încheie cu hotărîrea de admitere în principiu ori de respingere și a doua posterioară, în caz că s'a admis cererea și s'a dispus convocarea creditorilor și care privește numai procedura cu convocarea și ce este să se mai îndeplinească după convocarea creditorilor.

Nefiind vre-o dispozițiune excepțională care să ridice creditorilor dreptul de apel, ei pot ataca cu apel jurnalul tribunalului care a admis în principiu cererea, ca pe orice altă hotărîre ce rezolvă un drept protivnic lor.

2. — Art. 78 cod. com., prevede că societățile comerciale constituiesc în raport cu cei de al treilea persoane distincte de acelea ale componentilor; ca atare o societate nu-și poate sprijini cererea sa de asanare, făcută pe baza art. 50 din legea lichidării datoriilor, decât pe creanțe ale ei, iar nu pe creanțe streine ce priveau pe componentii personal.

Curtea,

Asupra apelului declarat prin petițiunea înregistrată la nr. 7384 din 1934 de Sales Affiliates Inc. din New-York, prin procuratorul său din București d. avocat S. Frischhoff, împotriva jurnalului nr. 10.073 din 22 Mai 1934 al Tribunalului Ilfov s. I-a comercială:

Având în vedere că intimata, societatea în nume colectiv „Parfumeria Teatrului“, — reprezentată prin componenții ei Iosef și Mișu Zussmann, — prin petițiunea adresată primei instanțe propune un aranjament pentru plata datoriilor ce are, pretinzând că la rându-i e și ea creditoare și întrucât debitorii ei au invocat beneficiile legii de lichidare și creanțele ce le are împotriva acestora întrec cota de 15% din ceea ce are de plătit intimata, întrunește cerințele art. 50 din noua lege de lichidare a datoriilor.

Că, în sprijinul cererii ce face, indică în petiție o serie de debitori, depunând și actele de creanță respective, acte ce însă privesc împrumuturi personale, date de Iosef și Mișu Zussmann, nici unul nefiind încheiat cu societatea în nume colectiv constituită de aceia și fără ca cel puțin societatea reclamantă să dea vre-o lămurire în cerere, cum prezintă drept creanțe ale ei actele pe care se sprijină și care privesc personal pe component;

Că de asemenea și tribunalul prin jurnalul apelat, când examinează cererea nu se oprește deloc asupra acelor acte, — dacă justifică ori nu calitatea de creditoare ce societatea reclamantă o invoacă față de debitorii indicați în petiție — ci pe simpla constatare, că societatea a prezentat la dosar „creanțele debitorilor săi, arătate în cererea introductivă“ și găsind împlinite și celelalte cerințe ale art. 50 din legea lichidării datoriilor, îi admite cererea, dispunând convocarea creditorilor și desemnând pe judecătorul, care să convoace și să le ia adeziunile;

Având în vedere că declarând apel, Sales Affiliates Inc., susține că rău a fost admisă cererea de tribunal și s'a dispus convocarea creditorilor, intimata societate nedovedind prima și esențiala condiție, pusă de legea lichidării, că e și ea creditoare, creanțele ce le-a depus fiind ale componentilor, nu ale ei, care solicită lichidarea;

Având în vedere că societatea intimată opune în prim

rând inadmisibilitatea apelului, susținând că întrucât art. 50 din legea lichidării trimite cu privire la procedura de urmat, la legea concordatului preventiv și aci se prevede că împotriva ordonanței președintelui are drept numai debitorul, în caz de respingerea cererii. — apalanta creditoare nu putea ataca jurnalul tribunalului, așa că apelul este inadmisibil;

Având în vedere că într'adevăr art. 50 din noua lege de lichidare a datoriilor prevede într'unul din aliniate, că „toate dispozițiile legii concordatului preventiv relativ la convocarea creditorilor, la verificarea creanțelor și la votul creditorilor sunt aplicabile și procedurii prevăzute în acest articol”;

Că, după cum se vede, trimiterea e numai pentru procedura de urmat, după ce s'a dispus convocarea creditorilor, — pentru formele procedurale privitoare la convocarea creditorilor, verificarea creanțelor și votarea, se face după normele din legea concordatului preventiv, — nu însă și pentru hotărîrea tribunalului, care ar admite cererea și ar dispune convocarea, pentru care nefiind în legea lichidării vre-o dispoziție excepțională, rămâne supusă regulii generale, după care orice hotărîre judecătorească unde nu se dispune altfel este susceptibilă de apel;

Având în vedere că printr'un supliment de concluzii scrise, societatea intimată pretinde că regulamentul legii de lichidare, — a apărut în curând după desbateri, — lămurește dispozițiile legii în sensul că legea concordatului se aplică și ordonanțelor de admitere în principiu, date asupra unor astfel de cereri de lichidare, așa încât e demonstrată prohibiția dreptului de apel, pe care a opus-o;

Considerând că, deși ar fi o piedică la examinarea regulamentului, împrejurarea că apărând după ce s'a desbătut procesul, apelanta n'a putut răspunde la obiecțiunile ce se ridică pe baza lui, totuși și după examinarea regulamentului nu se poate ajunge la altă soluție decât aceea arătată mai sus, care reeșind din textul legii, întrucât părțile relevante din regulament și cari ar părea să ducă la altă concluzie, depășesc cadrul legii și ca atare, nu pot fi ținute în seamă;

Că, într'adevăr, căutând să aplice art. 50 din lege, regulamentul, după ce arată cum se face cererea și actele ce trebuie să o însoțească, prevede mai departe, în art. 50, la punctul c, că „asupra cererii, președintele se va pronunța prin ordonanță, prevăzută de art. 4 din legea concordatului preventiv”, pe când textul legii spune simplu și precis că industriașii și comercianții cari întrunesc cerințele, vor putea cere „tribunalului”. . . . și e dela sine înțeles că dacă se cere tribunalului, are să se pronunțe tribunalul asupra cererii ce i se face, — în complex, — așa cum lucrează tribunalul, nu președintele;

Că dacă legiuitorul ar fi înțeles să se pronunțe președintele pe cale de ordonanță, n'ar fi lăsat aceasta pe seama regulamentului și ar fi prevăzut-o în textul legii, așa cum face în legea concordatului, unde art. 4 spune formal că asupra cererii de concordat se pronunță președintele „printr'o ordonanță de admitere în principiu”; nefăcând aceasta și în legea pentru lichidarea datoriilor și spunând numai că cei interesați vor cere „tribunalului”, negreșit că înțelesul acestei dispoziții nu poate fi decât că se va pronunța tribunalul — că asemenea cereri se rezolvă de tribunal, adică de complex, nu de președinte, pe cale de ordonanță, cum a înțeles autorul regulamentului, schimbând sensul textului de lege pe care trebuia numai să-l explice — așa cum în măsura în care ar interesa forma sub care s'a hotărît, — bine a fost cercetată în complex, cererea de lichidare făcută de societatea intimată, rezolvându-se pe cale de jurnal, dat de tribunal, nu prin ordonanță prezidențială;

Având în vedere că regulamentul prevede mai departe în

alin. 5 din art. 50 că se vor aplica procedurii de lichidare din acest articol anumite texte din legea concordatului preventiv între cari dispozițiile art. 5 care prevede că împotriva ordonanței prezidențiale are drept de apel numai comerciantul, în caz de respingerea cererii de concordat, nu și creditorii, când ar fi fost admisă cererea împotriva lor;

Că și această dispoziție de regulament apare ca o inovație față de textul art. 50 din lege, care după cum s'a arătat, trimite la legea concordatului numai pentru procedura de urmat, după ce s'a hotărît că e loc la convocarea creditorilor, nu și la aceea ce este înainte de a se ajunge la convocare;

Că după textul legii, — ca și al regulamentului de altfel, — în rezolvirea cererii de lichidare, se disting două faze, ea și la concordatul preventiv: una, ce privește cercetarea cererii, dacă întrunește ori nu cerințele legii și care se încheie cu hotărîrea de admitere în principiu ori de respingere și o a doua posterioară, în caz că s'a admis cererea și s'a dispus convocarea creditorilor și care privește numai procedura de convocarea și ce este să se mai îndeplinească după convocarea creditorilor;

Că, întrucât în lege se spune că sunt aplicabile din legea concordatului preventiv numai dispozițiile „relativ la convocarea creditorilor, la verificarea creanțelor și la votul creditorilor”, — spuse astfel limitativ, de sigur că trimiterea la legea concordatului nu poate privi decât aceste operații pe cari le enumără și care se îndeplinesc înaintea judecătorului delegat, după ce s'a hotărît de tribunal convocarea creditorilor, neputându-se referi la modul cum se hotărâște și asupra căilor de atac, ce țin de prima fază, așa cum greșit întinde regulamentul, trecând de cadrul legii și ca atare, trimiterea făcută de regulament, peste prevederile legii, la art. 5 din legea concordatului nu se poate ține în seamă;

Că astfel, rămâne ceea ce s'a conchis pe baza legii că nefiind vre-o dispoziție excepțională, care să ridice creditorilor dreptul de apel, societatea apelantă poate ataca cu apel jurnalul tribunalului, ca pe orice altă hotărîre ce rezolvă un drept protivnic ei, așa încât urmează a se înlătura excepțiunea de inadmisibilitatea apelului, ridicată de intimată și a se intra în cercetarea fondului;

Având în vedere că în fond, societatea intimată se mărginește a susține că având de componenți numai pe Iosef și Mișu Zussmann și ambii având împrumuturi date, creanțele acestora pot sluji de suport la cererea ce a făcut, iar în al doilea rând, contrar primelor susțineri, — pretinde că acele împrumuturi deși pe numele personal al componenților, erau totuși ale societății, cerând să dovedească aceasta cu debitorii ascultați ca martori și cu registrele;

Considerând că față cu art. 78 cod. com., care prevede că societățile constituiesc în raport cu cei de al treilea persoane distincte de cea a componenților, de sigur că societatea intimată nu-și poate sprijini cererea pe care a făcut-o pe baza art. 50 din legea lichidării datoriilor decât pe creanțele ale ei, — nu pe creanțe străine ce priveau pe componenți personal și pe care strecurându-le ea ale ei, așa cum afirmă în cerere, fără să dea cel puțin vree-o lămurire, că ar privi pe componenți, — să poată obține prin surprindere dela tribunal, care trecând peste ele fără să bage de seamă și luându-le ca ale societății, i-a admis cererea în principiu și a dispus convocarea creditorilor;

Că în ce privește cealaltă susținere, pe lângă că e în dezacord cu prima, căci creanțele ori sunt ale componenților, ori ale societății, — nu se vede cum debitorii, cari au contractat ori s'au judecat cu componenți personal, ar putea spune că nu s'au împrumutat dela aceștia, cari le-au numărat banii și le-au luat actele de creanțe, ci dela societate, de care nu e nici o vorbă în act, — respectiv că s'a judecat

cu societatea, nu cu Josef Zussmann, care l'a chemat în judecată, și căruia de sigur că i-ar fi opus-o atunci la judecată, dacă datora societății și nu aceluia; de asemenea, nu se vede ce fel de registre ale comerțului de parfumerie, întreprins de societate, ar fi acelea, care să cuprindă împrumuturi pe ipotecă date de componenți, pe numele lor, unele de câte 2 milioane, ori aproape și ridicându-se în total la 9½ milioane și de sigur că dacă avea astfel de registre complicate și cu afaceri de împrumuturi și s'ar găsi în ele ceea ce pretinde societatea, ar fi propus o expertiză, singura în măsură să scoată acel soi de operații, care să prefacă în împrumuturi, date pe numele lor de componenți; nu propune însă astfel de măsură, realitatea fiind cea arătată de acte, iar probatoriile ce le propune fiind ca să tergiverseze și numai în scopul, ca și însăși cererea de lichidare, ca să împiedice pe apelanții creditoare de a-și realiza creanța;

Că, astfel fiind, întrucât societatea intimată n'a depus acte de creanțe pe care să-și sprijine cererea făcută pe baza art. 50 din legea pentru lichidarea datoriilor de sigur că cererea sa, neîndeplinind această cerință, nu putea fi admisă de tribunal și să se dispună convocarea creditorilor, așa încât urmează a se admite apelul și infirmându-se jurnalul, apelat, să se respingă cererea ca nefondată.

Pentru aceste motive, redactate de d. consilier Leonida Popescu, Curtea, admite apelul, etc.

Dată și citită în ședință publică azi 20 Iunie, 1934.

(ss) M. Trandafirescu, Leonida Popescu, A. Găncioiu.

NOTĂ. — Curtea de apel a dat o decizie de interpretare a art. 50 din legea conversiunii, interesantă prin argumentația care i-a servit de bază, însă, după părerea noastră, în contradicție cu adevăratul sens al textului interpretat, deoarece, după o analiză mai profundă a art. 50, se va vedea că altul este înțelesul acestui articol de lege și deci modul lui de aplicare, ceea ce a prilejuit nenumărate hotărâri discordante prin soluțiunile adoptate.

Este locul să relevăm faptul că art. 50, prin redactarea lui puțin clară, a provocat cu ocazia interpretării lui în fața instanțelor judecătorești, discuțiuni contradictorii cu privire la înțelesul și modul lui de aplicare, ceea ce a prilejuit nenumărate hotărâri discordante prin soluțiunile adoptate.

Prin deciziunea de mai sus, Curtea de apel interpretează art. 50 în sensul că cererea de lichidare făcută pe baza acestui text, prezintă două faze distincte din punctul de vedere al procedurii aplicabile: o primă fază prin care tribunalul cercetând această cerere prin raport cu cerințele legii, o admite în principiu sau o respinge, și o a doua fază care privește exclusiv procedura de convocare a creditorilor și votarea propunerii de aranjament.

Că întrucât prin lege nu se indică creditorilor dreptul de a apela jurnalul de admitere dat de tribunal, el constituind de fapt o hotărâre care rezolvă un drept protivnic, creditorii au calea apelului contra acestor jurnale.

Am spus că acest mod de interpretare este interesant din punct de vedere juridic și concordant cu principiile de drept procedural și soluțiunea ar fi plauzibilă, dacă nu s'ar îndepărta de litera textului.

Intr'adevăr, parafrăzând dispozițiunea din art. 50 referitoare la cererea debitorului și convocarea creditorilor, sistemul de procedură, aplicabil, este următorul:

1) Debitorul comerciant sau industriaș care are o cotă de cel puțin 15% din creanțele sale, supusă legii

conversiunii, se va adresa tribunalului, cerând convocarea creditorilor săi, pentru a supune aprobării lor, propunerea de lichidare a creanțelor lor.

2) Convocarea creditorilor, verificarea creanțelor și votul creditorilor, se va face după dispozițiile legii concordatului preventiv.

Iată acele două faze prin care trece cererea de lichidare a debitorului; deci asupra acestui punct suntem de acord cu deciziunea Curții; nu suntem însă de acord asupra caracterului distinct al acestor 2 faze și deci nu împărtășim părerea Curții că jurnalul de admitere în principiu a cererii debitorului, are o existență absolut independentă, fiind supus ca atare căilor ordinare de atac deoarece, după cum vom vedea, faza a doua este o continuare a primei faze, iar prima fază nu va fi producătoare de efecte juridice pozitive, decât în măsura în care faza a doua, va duce la soluționarea cererei într'un fel sau altul.

Trebuie să atragem atențiunea din capul locului asupra unui fapt foarte important și anume: legea conversiunii, nu impune pentru debitorii cari intră în prevederile art. 50, obligațiunea de a introduce mai întâi o declarațiune de așanare, așa cum prevede pentru ceilalți debitori, și apoi să ceară tribunalului convocarea creditorilor.

Interpretând în mod strict art. 50, rezultă că debitorul se va adresa tribunalului direct cu cererea de convocare a creditorilor; această cerere o va motiva pe baza art. 50, afirmând că îndeplinește condițiile legii și va propune prin aceeași cerere, aranjamentul de plată, asupra căruia, creditorii vor fi chemați a se pronunța.

Ce urmează să facă tribunalul sesizat cu o asemenea cerere de convocare?

a) Sau va admite cererea de convocarea creditorilor, procedând conform legii concordatului preventiv, fără a cerceta dacă debitorul întrunește sau nu cerințele legii, lăsând aceasta în grija creditorilor;

b) Sau va da în prealabil un jurnal de admitere în principiu, adică va cerceta cererea prin raport cu cerințele legii, dispunând în urmă și convocarea creditorilor.

Indiscutabil că între aceste două moduri de a proceda, este preferabil primul ca fiind și conform literii și spiritului legii și unui principiu elementar de logică juridică.

Intr'adevăr, din toată economia legii pentru lichidarea datoriilor, rezultă cu prisosință că legiuitorul a fost preocupat de găsirea unui mijloc care să ducă la o regulare lesnicioasă și urgentă a raporturilor dintre debitori și creditori, în care scop a instituit un sistem de procedură adecuată acestui scop în două cazuri speciale și foarte importante.

Astfel, plecând dela presupunerea că debitorii cari au făcut cerere de lichidare, intră în prevederile legii și că creditorii cunoscând condițiunea juridică a creanțelor lor prin raport cu cerințele legii, nu se vor opune la lichidarea acestor creanțe conform legii, legiuitorul oferă debitorilor posibilitatea de a-și lichida datoriile lor, fără a fi necesară obținerea în prealabil a unei hotărâri de admitere a cererii lor de lichidare; cu alte cuvinte, creditorii și debitorii sunt puși direct în faza a doua a procedurii de lichidare, economisindu-se în modul acesta timpul care în altfel ar fi fost absorbit cu judecarea cererii de lichidare până la obținerea unei hotărâri definitive.

Aceste două cazuri sunt prevăzute de art. 27 și art. 50 de care ne ocupăm.

În cazul art. 27, debitorul care plătește pe toți creditorii se va adresa tribunalului imobilului, asupra căruia s'au făcut mențiunile prevăzute de art. 26, în vederea radierii acestor mențiuni.

La cerere va atașa copie de pe declarația de asanare, nu hotărîrea de asanare, deci radierea se poate face și înainte de a se fi dat hotărîrea de asanare, singura condițiune fiind dovada achitării în întregime a creanțelor în proporția reducerii pe baza legii.

Natural, debitorul nu va reuși întotdeauna să obțină radierea mențiunilor, deoarece dacă în unele cazuri creditorii recunoscând dreptul debitorului lor de a beneficia de lege, vor primi achitarea creanțelor lor; în alte cazuri, vor contesta debitorului dreptul de a beneficia de lege și în consecință refuzând primirea creanței lor, redusă conform legii, tribunalul nu va mai putea radia mențiunile, debitorul fiind obligat a se judeca în cererea sa de asanare.

În cazul art. 50, de asemenea legiuitorul presupune că creditorii cunoscând situațiunea debitorului lor, nu au motive a se opune la admiterea cererii lui de lichidare și de aceea prin acest articol, legea trece direct la faza a doua a lichidării, punând pe creditorii în fața propunerii de aranjament a debitorului lor, fără a fi necesară o hotărîre prealabilă de asanare sau a unui jurnal de admitere în principiu, așa cum e cerut de legea concordatului preventiv.

În cazul care ne interesează, nu vedem pe baza cărui text de lege, instanțele noastre impun obligativitatea jurnalului de admitere în principiu?

Legea de lichidare nu pune o asemenea condițiune și nici nu o presupune cel puțin; dacă legiuitorul ar fi vrut ca tribunalul să nu convoace pe creditorii de cât după ce ar fi constatat că debitorul intră în prevederile legii, ar fi prevăzut aceasta printr-o dispozițiune expresă, așa cum a făcut prin legea concordatului preventiv, prin care se impune tribunalului obligația de a cerceta cererea comerciantului și a o admite sau respinge printr-o încheiere, dacă îndeplinește sau nu cerințele prevăzute de art. 1—3 din lege.

Prin art. 50, legiuitorul obligă pe debitorul care vrea să beneficieze de avantajele legii, să facă tribunalului cererea de convocare a creditorilor fără a încuviința tribunalului dreptul de a cerceta cererea în condițiunile ei de fond, ceea ce nu se poate interpreta decât în sensul susținut de noi, că tribunalul primind o asemenea cerere, va proceda pur și simplu la convocarea creditorilor conform legii concordatului preventiv.

De altfel, chiar Curtea recunoaște că legea concordatului preventiv se aplică numai fazei a „două” care începe cu convocarea creditorilor; ori, convocarea se ordonă de tribunal conform art. 7 din legea concordatului preventiv; prin urmare toată procedura instituită prin legea concordatului preventiv și care se aplică înainte de convocarea creditorilor, nu se mai aplică în cazurile prevăzute de art. 50 din legea conversiunii și deci nici dispozițiunea referitoare la admiterea în principiu, a cererii de concordat. Astfel fiind, cum se mai poate susține că deși legea concordatului se aplică numai din momentul convocării creditorilor, totuși tribunalul seizesat de o cerere conform art. 50, trebuie să dea în prealabil un jurnal de admitere în principiu.

Pe de altă parte, este inadmisibil a se crede că legiuitorul a înțeles să dea în căderea tribunalului dreptul de a cerceta cererea debitorului în condițiunile ei de fond, cu alte cuvinte a vedea dacă creanțele debitorului sunt sau nu comerciale sau industriale, dacă sunt sau nu în legătură cu activitatea comercială sau industrială a debitorului, deoarece este de neconceput ca legiuitorul să fi dat tribunalului posibilitatea, ca, pe calea cercetării sumare a actelor prezentate de debitor, în camera de consiliu, fără ca debitorul, în caz de îndoială asupra caracterului juridic al actelor, să-și poată face toate probatoriile admise de codul comercial, să respingă cererea, pe considerațiunea că actele prezentate de debitor, nu ar fi suficiente de concludente, privându-l astfel de un grad de jurisdicțiune.

E drept că prin legea concordatului preventiv, tribunalul are căderea să cerceteze cererea debitorului și s'o respingă dacă nu întrunește condițiile legii. Însă aceste condițiuni nu constă în interpretări de acte sau convențiuni, ci în fapte pozitive constatate prin acte cu conținut precis, ceea ce este cu totul altceva.

Afară de aceasta, ce l'ar fi putut determina pe legiuitor să transforme tribunalul într-o instanță de apărare a intereselor creditorilor, când, după cum se va vedea mai departe, în faza a doua prin care trece cererea debitorului, creditorii au ocazia să se opună la admiterea propunerii făcute de debitor, pe considerațiuni de fond, ceea ce are ca urmare, trimiterea dosarului, tribunalului, pentru judecarea cererii în fond.

Însă, oricum ar proceda tribunalul, fie că va proceda direct la convocarea creditorilor, fie că va da în prealabil un jurnal de admitere în principiu, faza a doua se va desfășura în fața judecătorului delegat, care, însă, în ce privește propunerea de aranjament a debitorului, nu are puteri jurisdicționale.

Intr'adevăr, trei sunt situațiunile cari se pot ivi în această perioadă a procedurii de urmat pe baza art. 50:

a) Sau creditorii consimt la propunerea de aranjament a debitorului, ceea ce implică în mod indirect recunoașterea lor că debitorul îndeplinește cerințele legii; în acest caz, judecătorul va dresa un proces-verbal constatând adeziunile creditorilor; acest proces-verbal va fi înaintat tribunalului care, verificând această constatare, va elibera la cererea creditorilor certificate investite cu formulă executorie, conform art. 13 din lege.

Cu alte cuvinte, în această ipoteză rolul judecătorului delegat se reduce la adunarea adeziunilor creditorilor; el nu judecă propunerea de lichidare, nu dă o hotărîre asupra ei; el dăsează numai procesul-verbal; tribunalul, după ce va constata că s'au îndeplinit de judecător-delegat, formalitățile legale pentru convocarea și votul creditorilor, va elibera certificatele amintite.

b) Creditorii sau o parte din ei, nu vor accepta propunerea de aranjament, pe considerațiunea că, de exemplu, capacitatea de plată a debitorului ar fi mai mare.

Și în acest caz, din moment ce obiecțiunile creditorilor se referă numai la modalitățile de lichidare a creanțelor lor, implicit recunosc dreptul debitorului de a beneficia de lege.

Judecătorul delegat, va trimite dosarul tribunalului

împreună cu procesul-verbal constatator al opunerilor creditorilor.

Tribunalul va proceda la constituirea comisiei de arbitri prevăzută de lege, și a cărei hotărâre fiind definitivă, se va investi de tribunal cu formulă executorie.

c) Creditorii, sau o parte din ei, se vor opune la propunerea de aranjament, pe motive de fond, și anume că debitorul nu întrunește condițiile cerute de lege pentru a beneficia de dispozițiile art. 50.

Au acest drept creditorii, deși sunt convocați pentru a se pronunța asupra aranjamentului de plată propus de debitor?

De sigur. Pentru ca debitorul să poată formula propunerea de aranjament, trebuie să îndeplinească condițiile legii; îndeplinirea condițiilor legale, nu se poate constata decât prin hotărâre judecătorească, dată în contradictor cu creditorii.

Dacă pe calea prescrisă de art. 50, legiuitorul a înlesnit lichidarea raporturilor dintre debitor și creditor, nu a putut înțelege în schimb, să prejudicieze dreptul creditorilor de a se opune la cererea de lichidare a debitorului.

Nimic nu este mai logic ca dreptul creditorilor de a cere debitorului să facă dovada îndeplinirii condițiilor legii, înainte de a discuta propunerea de aranjament.

De altfel, art. 27 din legea concordatului preventiv, care se aplică în cazul nostru, deoarece face parte din procedura referitoare la adunarea și votul creditorilor, permite acestora să se opună concordatului; tot astfel, creditorii în cazul art. 50, se vor putea opune cererii de lichidare, pe motive de fond, situațiile fiind identice, iar art. 16—27 inclusiv din legea concordatului preventiv, fiind aplicabile în cadrul art. 50, prin declarațiunea expresă și imperativă a legii.

În fața acestei situațiuni, judecătorul-delegat, va dresa un proces-verbal pe care-l va trimite tribunalului împreună cu opunerile scrise ale creditorilor.

Ce va face tribunalul? Va pași de sigur la judecarea cererii de lichidare a debitorului în contradictor cu creditorii oponenti și va da o hotărâre supusă apelului.

Va putea tribunalul, în cazul admiterii cererii de lichidare, să convoace pe creditorii și să trimeată dosarul judecătorului-delegat, în vederea discutării propunerii de aranjament de către creditorii? Nu, deoarece luarea în discuțiune a acestei propuneri, presupune consimțământul tuturor creditorilor asupra dreptului debitorului de a beneficia de lege. Cât timp însă unii din creditorii nu i-au recunoscut acest drept, iar hotărârea tribunalului dată în fond, nu a rămas definitivă, propunerea de aranjament nu poate fi luată în considerațiune.

Dar cum se va proceda în cazul în care tribunalul, trecând peste litera legii, a dat un jurnal de admitere în principiu? De sigur, în același fel. Va proceda la judecarea în fond a cererii de lichidare.

În caz de admitere a cererii de lichidare, hotărârea respectivă nu va echivala cu hotărârea de omologare dată în materie de concordat și deci nu va putea fi interpretată drept o hotărâre de omologare a propunerii de aranjament, deoarece, spre deosebire de legea concordatului preventiv, tribunalul în cazul art. 50, nu are a se pronunța decât asupra cererii de lichidare în cadrul cerințelor art. 50 și nu asupra

propunerii de aranjament asupra căreia se pronunță numai creditorii, iar în caz de neînțelegere, comisiunea de arbitrii.

Iată, în concluzie, considerațiunile pentru care socotim greșită teza susținută de Curtea de apel prin decizia ce am adnotat.

În cazul art. 50, legea nu cere darea unui jurnal de admitere în principiu a cererii de lichidare; iar în cazul în care, totuși, instanța l'a dat, el nu e susceptibil, de apel, urmând ca tribunalul, în caz de opunere a creditorilor la propunerea de aranjament a debitorului, să judece în fond și în contradictor cu creditorii oponenti, cererea de lichidare.

Hotărârea pe care o va da cu această ocazie, este susceptibilă de căile ordinare de reformare.

E. CRISTOFORIANU
Avocat

TRIBUNALUL ILFOV S. II CIV. COR.

Audiența dela 27 Aprilie 1934

Prezid. d-lui FLORIN FOIȘOREANU, jude-primar
Victoria Cap. Dumitrescu cu I. Niculescu-Olteș ș. a.
Sentința nr. 622

Concurs între un creditor privilegiat având o creanță de onorar și un creditor ipotecar care a înscris mai înainte ipoteca sa. Contestație la tablou din partea creditorului ipotecar. Rostul inscripțiunii privilegiilor, prevăzută de art. 1738 c. c. Înțelesul restrâns al art. 1738 c. c. în raport cu art. 1722 c. civ. Prioritatea trebuie acordată creditorului privilegiat indiferent de data inscripțiunii privilegiului.

După art. 1722 c. civ. privilegiul este un drept ce dă unui creditor calitatea creanței sale de a fi preferit celorlalți creditorii fie chiar ipotecari.

Inscrierea privilegiilor prevăzută de art. 1738 c. civ. nu are altă rațiune decât de a le face opozabile terților, căci, privilegiul fiind datorit calității creanței, dreptul de preferință naște odată cu creanța și independent de faptul înscrierii, care nu face decât să conserve un rang pe care creanța îl avea, datorită calității ei, încă din momentul nașterii.

Așa fiind, privilegiul avocatului pentru onorariu, înscris chiar ulterior unei ipoteci, o primează dacă înscrierea s'a făcut în termen, adică oricând până ce nu survine un eveniment care să închidă calea înscripțiunii, întrucât legea avocaților nu prevede nici un termen pentru aceasta.

S'au ascultat d-nii avocați C. Ferderber pentru contestații și Istrate Micescu pentru intimări.

Tribunalul,

Asupra contestației introduse prin petiția înreg. la nr. 11974 din 20 Martie 1934 de către Victoria Cap. Dumitrescu și Căpitan Dumitrescu, împotriva tabloului de ordinea creditorilor, întocmit de d-l judecător supleant prin procesul verbal din 17 Martie 1934:

Având în vedere actele dosarului și susținerile părților;

Văzând că din tabloul atacat cu această contestație, d-l judecător supleant, următor delegațiunii tribunalului, a procedat la fixarea ordinei în care creditorii lui Ștefan Iordăchescu își vor încasa creanțele din suma de bani cuvenită debitorului lor și rezultată din vânzarea la licitație publică a imobilului din Bd. Pache nr. 56;

Că în urma discuțiilor făcute în fața d-lui judecător supleant, acesta a întocmit tabloul în felul următor:

1. Fiscul cu suma de lei 42.000 reprezentând taxele succesoriale ;

2. I. Niculescu-Olteț cu suma de 100.000 lei onorariu de avocat în baza creanței privilegiate prezentate;

3. Victoria Căpitan Dumitrescu cu suma de 300.000 lei în baza unei creanțe ipotecare și

4. Căpitan I. Dobrescu și Robert Sufrin cu creanțe chirografare.

Având în vedere că contestatoarea critică modul întocmirii tabloului pentru considerațiunea că, potrivit art. 1738 c. civ., un privilegiu nu este eficace între creditori decât numai dela data înscrierii lui, de unde rezultă că creanța ipotecară a contestatoarei trebuie să primeze la tablou creanța intimatului, cea dintâi fiind înscrisă încă din anul 1925, în timp ce creanța privilegiată a fost înscrisă de abia în luna Septembrie 1926;

Că de asemeni, din modul cum legiuitorul a organizat materia privilegiilor, rezultă că un privilegiu ocult nu poate exista, singurul mod de a face privilegiul opozabil fiind publicitatea, lucru arătat și de art. 43 din legea avocaților din 1923 și repetat de art. 77 alin. 2 și 3 și art. 80 din legea pentru organizarea corpului de avocați din 1932, care dispune că creanța de onorariu va avea rang din ziua inscripțiunii asigurătoare și numai în măsura în care se vor stabili ulterior în mod definitiv drepturile cliențului care datorează onorariul;

Având în vedere că intimatul cere respingerea contestațiunii și menținerea tabloului de ordine, așa cum a fost întocmit, sprijinind această susținere pe dispozițiunile art. 1722 cod. civ. și art. 42 și 43 din legea pentru organizarea corpului de avocați din 1923, arătând că privilegiul său, născut în anul 1921, este guvernat de această din urmă lege, iar interpretarea dată de către contestatori art. 1738 c. civ. este protivnică realității, deoarece face să dispară orice distincțiune între privilegii și ipotecă;

Având în vedere că art. 42 din legea pentru organizarea corpului de avocați din 1923, sub imperiul căreia a luat naștere creanța intimatului, prevede că avocatul are pentru onorariu cuvenit drept de privilegiu asupra sumei sau averii mobile, conservată sau intrată în patrimoniul Clientului prin serviciile prestate de avocat, dacă creanța acestuia este constatată prin act scris, iar art. 43 arată că creanța de onorariu este privilegiată și asupra imobilelor intrate în patrimoniul Clientului prin serviciile prestate de avocat, acest privilegiu conservându-se în privința imobilelor prin inscripțiunea creanței de onorariu în registrul de mutațiuni imobiliare sau în cărțile funduare locale și formând în ceea ce privește așezarea sa printre privilegiile codului civil un nou aliniat al art. 1737 purtând nr. 3 bis;

Având în vedere în fapt că creanța intimatului întrunește cele trei condițiuni cerute de lege și anume:

1. Această creanță este constatată prin act scris autentificat la Tribunalul Ilfov s. notariat sub nr. 26.449 din 21 Septembrie 1926;

2. Bunul a intrat în patrimoniul debitorului grație serviciilor prestate de avocat, fapt necontestat de părți și rezultând atât din convențiunea de onorariu cât și din sentința civilă nr. 719 din 30 Septembrie 1922 a Trib. Ilfov s. III c. c. și din deciziunea nr. 290 din 29 Septembrie 1923 a Curții de Apel București s. II;

3. Creanța este înscrisă în registrele situațiunii imobilului prin ordonanța de inscripție nr. 3018 din 21 Octombrie 1926;

Că prin urmare, ceea ce a mai rămas a se discuta în fața tribunalului este numai chestiunea de a se ști dacă rangul privilegiilor în raport cu ipotecile este determinat de data inscripțiunii, așa cum susține contestatoarea și cum pare a reeși din art. 1738 c. civ., sau dacă dimpotrivă privilegiile au rang înaintea ipotecilor independent de data inscripțiunii lor, așa cum dispune art. 1722 și următorii din codul civil;

Având în vedere că în speță privilegiul intimatului născut la 19 Decembrie 1921 a fost înscris la 21 Octombrie 1926, iar ipoteca contestatoarei a fost înscrisă anterior, în anul 1925;

Considerând că art. 1722 c. civ. definește privilegiul ca fiind un drept ce dă unui creditor calitatea creanței sale de a fi preferit celorlalți creditori fie chiar ipotecari;

Că din această definițiune se desprind cele două principii care guvernează întreaga materie a privilegiilor și anume: 1) Privilegiul este o favoare acordată de lege în vederea calității creanței și nu a persoanei creditorului și 2) Creditorii privilegiați sunt totdeauna preferați celor ipotecari.

Considerând că potrivit primului principiu privilegiul fiind datorit calității creanței, dreptul de preferință naște odată cu creanța și independent de faptul înscrierii, care nu are alt rol decât să conserve un rang pe care creanța îl avea datorită calității ei, încă din momentul nașterii;

Că, dacă acest lucru nu rezultă în mod indiscutabil din art. 1738 c. civ. din pricina redacțiunii defectuoase a acestui text, el totuși trebuie dedus din art. 1722 c. c. care, după cum am arătat, cuprinde principiul, și din împrejurarea că art. 1738 c. c. pus sub titlul „Cum se conservă privilegiile“ nu poate fi considerat în mod izolat, ci ca formând un tot împreună cu articolele din același titlu care îi succed și din care rezultă, fără discuțiune posibilă, că un privilegiu înscris chiar ulterior unei ipotece o primează dacă înscrierea a fost făcută în termenul prescris de lege;

Considerând că legiuitorul nu a hotărât nici un termen înăuntrul căruia să poată fi înscris privilegiul pentru onorariu de avocat, astfel că înscrierea acestui privilegiu poate fi făcută oricând până ce nu survine un eveniment care să închidă calea inscripțiunii;

Că acest eveniment nu poate fi în speță decât înstrăinarea imobilului de către debitor și transcrierea acestei înstrăinări; cum însă acest eveniment nu a avut loc, înscrierea privilegiului intimatului trebuie considerată ca făcută în termen și privilegiul astfel înscris va prima toate ipotecile, chiar cele înscrise mai înainte, potrivit principiului general din art. 1722 cod. civil;

Considerând că art. 1745 prevede și ipoteza unei inscripțiuni tardive și hotărăște chiar în acest caz că privilegiul nu-și pierde orice eficacitate, ci numai se transformă în ipotecă având rang dela data înscrierii; că, prin urmare, inscripțiunea în termen trebuie în mod necesar să aibă un alt efect și acesta nu poate fi decât păstrarea sau conservarea rangului cu care creanța privilegiată s'a născut;

Considerând că a hotărî altfel și a socoti că art. 1738 c. civ. conține un alt principiu privitor la rangul privilegiilor înseamnă a apropiia până la confuziune două instituțiuni cu totul deosebite privilegiile și ipotecile, lucru cu totul protivnic realității și în flagrantă contradicție cu însăși definiția privilegiului și cu întreaga organizare a acestui drept de preferință;

Că deci singura interpretare posibilă față de nepreciziunea textului este aceea arătată mai sus, după care rangul privilegiilor este subordonat inscripțiunii însă numai în sensul că, dacă nu sunt înscrise, nu pot fi opuse terților, dar odată înscrise privilegiile își capătă rangul determinat de calitatea creanței și de lege și în puterea căruia vor fi preferate tuturor creanțelor ipotecare;

Având în vedere că principala obiecțiune care se aduce acestui mod de a vedea este aceea că el face posibilă existența unor drepturi de preferință oculte, fapt contrariu intențiunii legiuitorului și dăunător normalei circulațiuni a bunurilor imobiliare;

Considerând că un privilegiu care primează o ipotecă înscrisă mai înainte sa este numai în aparență ocult, realitatea fiind că privilegiile nu pot fi convenționale ci numai legale, astfel că eventualul creditor, care este presupus că nu ignorează legile, este în măsură să cerceteze dacă un imobil este sau nu grevat de vreun privilegiu; că deci creditorul având această posibilitate, faptul de a nu face toate investigațiunile nu-i poate fi imputabil decât lui, legile fiind făcute pentru cei vigilenți;

Că deci față de aceste considerațiuni și de acelea din tabloul atacat cu această contestațiune pe care tribunalul și le însușește în totul, contestațiunea apare ca nefondată și urmează a fi respinsă;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător **C. Lazaroneanu**, respinge contestația

(ss) **Florea Foișoreanu, Const. Lazaroneanu.**

NOTA. — Cu ocazia unei contestații făcute împotriva unui tablou de distribuția prețului rezultat din vânzarea unui imobil, Trib. Ilfov s. II c. c. rezolvă prin sentința publicată mai sus un conflict între un creditor ipotecar și un creditor cu privilegiul imobiliar prevăzut de art. 43 din legea avocaților din 1923, înscris ulterior ipotecii.

Creditorul ipotecar a reeditat cu această contestație înaintea tribunalului o veche controversă născută din antinomia dintre art. 1722 și 1738 c. civ., susținând că potrivit dispozițiilor art. 1738 c. civ. un privilegiu nu este eficace între creditori decât dela data înscrierii lui și că deci creanța sa trebuie să primeze la tablou creanța avocatului, care a fost înscrisă ulterior în registrul de mutațiuni imobiliare.

Sunt cunoscute dispozițiunile pe care le prevede, în privința acestui privilegiu, legea avocaților din 1923. sub imperiul căreia a luat naștere creanța în discuțiune: art. 42 prevede că avocatul are pentru onorariul cuvenit drept de privilegiu asupra sumei sau averii mobile, conservată sau intrată în patrimoniul clientului prin serviciile prestate de avocat, dacă creanța acestuia este constatată prin act scris; iar art. 43 arată că creanța de onorar este privilegiată și asupra imobilelor intrate în patrimoniul clientului prin serviciile prestate de avocat, acest privilegiu conservându-se în privința imobilelor prin înscripțiunea creanței de onorar în registrele de mutațiuni imobiliare sau în cărțile funduare locale și formând în ceea ce privește așezarea sa printre privilegiile codului civil un nou aliniat al art. 1737 purtând nr. 3 bis.

Din cuprinsul acestor texte rezultă că privilegiul avocatului este, când se exercită asupra imobilelor, un privilegiu imobiliar, așezat de legea avocaților printre privilegiile prevăzute de art. 1737 c. civ.

Privilegiile imobiliare prevăzute de acest text (privilegiul vânzătorului de imobile, al acelor cari au împrumutat bani pentru achizițiunea unui imobil, al comoștenitorilor și copărtașilor, al arhitecților, antreprenorilor, pietrarilor și al altor lucrători zidari, al acelor cari au împrumutat bani spre a se indemniza pe lucrători și în fine privilegiul care rezultă din separația de patrimonii) constituiesc adevărate drepturi reale conferind creditorilor un drept de preferință și un drept de urmărire contra terților.

Ele se mai numesc și privilegiile imobiliare speciale pentru a se deosebi de privilegiul imobiliar general prevăzut de art. 1727 c. civ. (chelluelile de judecată).

Înainte de a ajunge la problema de drept rezolvată de tribunal, vom aminti două principii esențiale în această materie: unul general și comun tuturor privilegiilor și altul special privilegiilor imobiliare.

Principiul general cu care începe capitolul privilegiilor este că un creditor este preferat celorlalți după calitatea creanței, adică după favoarea cu care legea privește această creanță. Art. 1722 c. civ. care dă definiția privilegiului, arată că acest drept de preferință se exercită chiar asupra creditorilor ipotecari. Prin calitatea creanței autorii înțeleg faptul juridic care a dat naștere creanței; persoana creditorului, obiectul creanței sau prioritatea ei nu influențează cu nimic

caracterizarea privilegiului. Între creditorii privilegiați rangul se determină, potrivit art. 1723, după diferitele calități ale privilegiilor; cu alte cuvinte, creanțele privilegiate au rang între ele nu după data lor, ci după gradul mai mare sau mai mic de favoare acordat de lege (*privilegium non ex tempore sed ex causa aestimatur*).

În ce privește însă privilegiile imobiliare speciale, legea le supune publicității, formalitate destinată să aducă la cunoștința terților existența privilegiilor care grevează imobilele. Această publicitate se realizează, potrivit art. 1738 c. civ., prin înscripțiunea în registrele tribunalului de primă instanță. Din acest punct de vedere autorii consideră cu drept cuvânt că privilegiile speciale asupra imobilelor sunt adevărate ipoteci privilegiate (*Alexandresco*, vol. 10, p. 367; *Planici, Ripert, Becqué*, vol. 12, nr. 621).

Este de observat că pentru unele din privilegiile speciale asupra imobilelor prevăzute de art. 1737 c. civ., legea arată că ele nu se conservă decât dacă înscripțiunea s'a luat într'un termen anumit, iar pentru altele dacă s'a făcut transcripțiunea titlului prin care s'a transferat proprietatea.

Pentru privilegiile care nu se pot conserva decât prin înscripțiunea luată într'un anumit termen, art. 1745 c. civ. prevede că dacă această condițiune nu s'a îndeplinit, privilegiul degenerază în ipotecă, care are rang dela data înscripțiunii în registrele tribunalului situației imobilului. Se înțelege că, dacă sunt mai mulți creditori cari nu și-au înscris în termen privilegiul lor, preferința dintre ei se regulează după principiul dela ipoteci (*prior tempore potior jure*), iar nu după prioritatea stabilită în materie de privilegii de art. 1723 c. civ.

Sunt însă creditori privilegiați asupra imobilelor pentru care legea nu prevede formalitatea înscripțiunii, cum e, de pildă, Statul pentru creanțele rezultând din abuzuri și prevaricațiuni ale funcționarilor publici (art. 1730 alin. 8). Doctrina arată, în privința acestor creditori, că întrucât legea nu-i scutește de înscripție pentru conservarea privilegiului asupra imobilelor, dispozițiunile art. 1738 c. civ. le sunt aplicabile (*Alexandresco*, op. cit. p. 520).

Pentru alți creditori legea prevede în adevăr obligațiunea de a-și înscrie privilegiul lor, dar nu stabilește nici un termen în care trebuie luată înscripțiunea. Din această categorie face parte și privilegiul avocatului pentru onorariu, așezat de legiuitor printre privilegiile speciale asupra imobilelor (art. 43 din legea avocaților și art. 1737 alin. 3 bis c. civ.).

În aceste cazuri autorii spun că înscripțiunea se poate lua oricând până nu survine un eveniment care s'o facă ineficace. Astfel, *Alexandresco* arată cu privire la privilegiul vânzătorului de imobile, despre care art. 1740 c. civ. spune că se conservă prin transcripțiunea titlului care a conferit proprietatea cumpărătorului fără însă să prevadă vreun termen pentru facerea transcripțiunii, că formalitatea legală pentru conservarea lui poate fi îndeplinită tot timpul cât imobilul rămâne în patrimoniul cumpărătorului (*Alexandresco*, op. cit. p. 525).

Aplicarea principiului din art. 1738 c. civ. a produs o vie controversă în doctrină în cazul când — ca în speța judecată de tribunal — un privilegiu imobiliar supus formalității înscripțiunii vine în concurs cu o ipotecă înscrisă anterior privilegiului. Dificultatea de a stabili în această situațiune care din aceste creanțe are preferință, provine din redactarea defectuoasă a art. 1738 c. civ., care prevede că „între creditori, pri-

vilegiile nu produc nici un efect în privința imobilelor decât atunci când ele s'au adus la cunoștința publică prin inscripțiune și numai dela data inscripțiunii...". Acest text, astfel redactat, pare că contrazice principiul din art. 1722 c. civ., după care rangul privilegiilor rezultă din calitatea creanței, chiar când vin în concurs cu creanțele ipotecare; căci, după cum observă Alexandresco, ori rangul privilegiilor asupra imobilelor rezultă din calitatea creanței, cum prevede art. 1722 c. civ. și atunci data inscripțiunii nu mai interesează, ori acest rang rezultă dela data inscripțiunii, cum arată art. 1738 c. civ. și atunci nu mai are sens să se spună că preferința rezultă din calitatea creanței (op. cit., p. 517).

Dela primii comentatori ai Codului Napoleon, unde textul corespunzător (art. 2106 c. civ. fr.) are aceiași redactare ca și art. 1738 c. civ. român, toți autorii au încercat să concilieze aceste două principii cari decid asupra rangului privilegiilor imobiliare în concurs cu ipotecile.

Opiniile lor se pot grupa în trei sisteme:

1. Într'un prim sistem, care ajunge să confunde în totul, din punctul de vedere al rangului, ipotecile cu privilegiile imobiliare, acestea nu capătă rang decât dela data inscripțiunii.

Baudry-Lacantinerie, singurul susținător al acestui sistem, după ce examinează art. 2106 c. civ. fr., în raport cu excepțiile din articolele următoare, ajunge la concluzia că acest text cuprinde două formule: a) că rangul privilegiilor e determinat de calitatea creanței și numai prin excepție este regulat de data inscripțiunii când creditorul și-a înscris privilegiul târziu și b) că privilegiul în principiu ia rang dela data inscripțiunii și prin excepție rangul e determinat de calitatea creanței când creditorul și-a înscris privilegiul în timpul determinat de lege. Singurul reproș pe care acest autor îl aduce legiuitorului e că a întrebuințat în art. 2106 c. civ. fr. ambele formule, în așa fel că nu se mai știe care e regula și care excepția (*Baudry-Lacantinerie*, Précis, de dr. civ. I, 3, nr. 1189).

Este de observat însă că însuși *Baudry-Lacantinerie*, prin raționamentul pe care îl face, este victima unei erori de felul aceleia pe care o relevă, fiindcă după cum vom arăta cu ocazia examinării celorlalte sisteme, formula că rangul se determină după calitatea creanței trebuie privită ca o regulă fără excepție.

Teoria lui ajunge pur și simplu la înlăturarea din cod a art. 1722 c. civ. care face din calitatea creanței fundamentul dreptului de privilegiu și tăgăduiește inscripțiunii efectul retroactiv pe care îl are dela lege prin însăși definiția privilegiului.

2. În al doilea sistem se pleacă dela ideia că privilegiul fiind, ca și ipoteca, accesoriul creanței, nu poate să existe înainte ca creanța să ia naștere. De aci concluzia că privilegiile nu au rang decât dacă inscripțiunea s'a făcut înainte de nașterea creanței sau cel puțin în momentul când ea se naște.

Paul Pont, un vechiu susținător al acestui sistem, invoacă în sprijinul lui, în primul rând, tradițiunea istorică. El arată că publicitatea privilegiilor imobiliare cerută de art. 2106 c. civ. fr. (art. 1738 c. civ. rom.) nu e o inovație a Codului Napoleon și că ea există chiar în legea din brumar an. 7, care l-a precedat în această privință și care în art. 2 prevedea că „ipoteca nu capătă rang și privilegiile asupra imobilelor nu au efect decât prin înscrierea în registrele publice destinate pentru aceasta”. Legiuitorul a reprodus în art. 2106 c. civ. fr. aproape literal dispozițiunea legii din brumar anul 7 și a adăugat la ea cuvintele: „și numai

dela data inscripțiunii” fiindcă a înțeles să precizeze mai bine că a voit o publicitate serioasă și eficace, „care nu poate fi decât concomitentă sau anterioară nașterii privilegiului, iar nu o publicitate mincinoasă, care să poată activa în trecut și să lase pe terți expuși la toate fraudele ce s'ar face cu clandestinitatea privilegiilor”.

În al doilea rând, *Paul Pont* crede că art. 2106 c. civ. fr. se ocupă de efectul inscripției între creditori, adică de dreptul de preferință și că publicitatea cerută de acest text nu are alt rost decât de a da privilegiului rangul convenit după data nașterii creanței (*P. Pont*, I, nr. 253 și urm.). Vom vedea mai departe cât de inexactă este premiza dela care pleacă acest autor.

P. de Loynes, reluând ideia lui *Pont*, consideră că însăși legea a făcut aplicațiunea acestui sistem cu ocazia privilegiului vânzătorului de imobile și al arhitectului, prevăzând în privința celui dintâi că nu ia naștere decât în momentul când transcrierea prin care se operează publicitatea face ca cumpărătorul să devină proprietar față de terți, iar în privința celui de al doilea că privilegiul nu se conservă decât printr-o inscripție luată înainte de începerea lucrărilor. Aceasta învederează, după de *Loynes*, că art. 2106 c. civ. fr. trebuie înțeles în sensul că privilegiul nu are rang decât dacă a devenit public înainte de nașterea creanței de care ține sau cel puțin în momentul când ea se naște. Dela acest principiu legea face excepție în ce privește privilegiul copărtașului și al separațiunii de patrimoniu, fiindcă acordă creditorilor cari au odată făcută, operează cu efect retroactiv.

Cu alte cuvinte, după acest autor, pentru ca privilegiul să producă efect trebuie ca inscripțiunea să se facă înainte de nașterea creanței sau cel puțin când ea se naște și numai prin excepție legea prevede în anumite cazuri că inscripția se poate face în urma nașterii creanței și are efect retroactiv.

Acest sistem a fost împărțit de câțiva autori și de jurisprudența franceză mai veche (*P. de Loynes*, note Cass. 12 dec. 1893, D. 94. 1. 225; *Baudry-Lacantinerie et de Loynes*, nr. 803; *Paul Pont*, t. I, nr. 253; *Valette*, De l'effet ordinaire de l'inscription en matière de privilèges sur les immeubles, Rev. étr. et franc. 1840, 1841; *Hureau*, Etudes théor. et prat. sur le code civ. I, 4 și 27; *Mourlon*, t. II, nr. 234; *Colmet de Santerre*, t. 9. nr. 66 bis, 111; *Tissier*, note Cass. 15 jan. 1896, Sir. 96. 1. 498).

El a fost însă viu criticat, în special de doctrina mai nouă.

Astfel, s'a obiectat că argumentul invocat de *Paul Pont* și întemeiat pe tradițiune denaturează înțelesul cu care art. 2 al legii din brumar anul al 7-lea a trecut în codul Napoleon. *Thézard* arată cu drept cuvânt că acest text, pe care l-am reprodus mai sus, marchează dela prima vedere o antiteză între privilegii și ipoteci și indică în același timp o condițiune comună pentru amândouă: inscripțiunea „Acest articol a trecut în codul civil desfăcut în două: pentru ipotecă art. 2134 a decis că nu au rang decât din ziua inscripțiunii; pentru privilegii art. 2106 a dispus că n'au efect decât prin inscripțiune și numai dela data inscripțiunii, fără să se ocupe însă de rang; acest din urmă text exprimă, deci, numai ideia că inscripțiunea este condițiunea necesară pentru exercițiul privilegiului sau, ca să păstrăm litera textului, că efectul nu se produce decât dela data inscripțiunii, dar a-

cest efect ca și acela al condițiunii este un efect retroactiv" (*Théard*, Priv. et hip., nr. 305).

Cât despre concluzia la care se ajunge în această teorie, s'a spus că ea forțează și litera și înțelesul legii, fiindcă nicăieri nu se prevede că inscripțiunea trebuie să fie anterioară sau concomitentă cu nașterea creanței. Exemplele pe care de Loynes le dă în această privință pentru a-și justifica concluzia sa, nu numai că nu sunt fericit alese dar dovedesc tocmai contrariu. În adevăr, legea arată că privilegiul vânzătorului se conservă prin transcripțiunea actului de vânzare, dar această formalitate, menită să aducă la cunoștința publică existența privilegiului, este posterioară nașterii creanței nu numai prin natura lucrurilor, dar chiar prin dispozițiunea legii care nu prevede nici un termen pentru transcripțiune. În ce privește privilegiul arhitectului confuzia acestui autor e și mai isbitoare. Acest privilegiu ia naștere prin redactarea primului proces-verbal de expertiză și devine opozabil față de terți prin inscripțiune. E drept că amândouă aceste operațiuni sunt anterioare începerii lucrărilor, dar aceasta se explică, după cum arată *Planiol*, *Ripert* și *Becqué*, prin caracterul special al acestui privilegiu, care este un privilegiu asupra plus-valutei. Modul cum se conservă acest privilegiu este o excepție în această materie și de Loynes face greșala de a privi excepția ca regulă pentru a conchide că privilegiile nu pot avea rang decât dacă inscripțiunea s'a făcut înainte de nașterea creanței sau cel puțin în momentul nașterii ei.

3. În fine al treilea sistem face deosebire între efectul și rangul privilegiului și consideră că inscripțiunea este necesară numai pentru a da efect privilegiului, dar că rangul este independent de inscripțiune.

Autorii cari îl susțin recunosc că formula întrebuintată de art. 1738 c. civ. rom. (art. 2106 c. civ. fr.) este imperfectă și-i îngreunează înțelesul ¹⁾, dar arată că între acest text și art. 1722 c. civ. (art. 2095 c. civ. fr.) nu există nici o contradicție.

În adevăr art. 1738 c. civ. n'are alt scop decât să arate că condițiunea esențială pentru eficacitatea privilegiilor imobiliare este inscripțiunea, care e menită să le aducă la cunoștința publică. Formula „...și numai dela data inscripțiunii” a fost adăugată în acest text pentru a se ști că privilegiul care nu îndeplinește condițiunea de a fi înscris în registre nu poate fi invocat ca privilegiu.

Cu alte cuvinte, în art. 1738 c. civ. legiuitorul nu s'a ocupat decât de efectul privilegiilor; despre rangul lor nu s'a mai ocupat, fiindcă această chestiune a fost tratată deja în art. 1722 și 1723 c. civ. care prevede normele după care se regulează rangul privilegiilor între ele și în raport cu ipotecile. Aceasta rezultă de altfel și din împrejurarea că art. 1738 c. civ. este așezat sub secțiunea: „Cum se conservă privilegiile”. Dacă legiuitorul s'ar fi ocupat în acest text de rangul privilegiilor ar fi trebuit ca această secțiune să se numească: „Cum capătă rang privilegiile”, ceea ce desigur n'a fost în ideea legiuitorului.

Prin urmare, art. 1738 c. civ. trebuie înțeles în sensul că privilegiul imobiliar se conservă prin inscripțiune și că odată înscris are efectul inerent naturii lui, conform definițiunii date de art. 1722 c. civ., de a trece înaintea tuturor creditorilor, chiar ipotecari. Inscripțiunea îndeplinește deci funcțiunea de a face ca privi-

legiul, odată înscris, să aibă un efect retroactiv până în ziua nașterii creanței de care e atașat.

Planiol, *Ripert* și *Becqué* spun în această privință că „*l'inscription, une fois opérée dans les conditions de temps édictées par la loi, se borne à les vivifier, mais elle ne fixe pas le rang, qui est déterminé, conformément à la tradition historique et à la définition même du privilège, par la qualité de la créance*”. Iar mai departe aceiași autori conchid că „*la caractéristique traditionnelle du privilège immobilier spécial dans notre législation, c'est qu'une fois publié il rétroagit jusqu'au jour de la naissance de la créance à laquelle il est attaché*”.

Această teorie are adeziunea marei majorități a autorilor, cari ajung s'o considere ca o adevărată axiomă de drept (*Troplong*, t. 4, nr. 266, 266 bis; *Théard*, op. cit.; *Grenier*, t. II, 376; *Duranton*, t. 19, 209 și 210; *Beudant*, t. II, 556; *Guillouard*, t. III, 1264; *T. Huc*, t. 8, 148; *Aubry et Rau*, t. III, par. 278; *Laurent*, t. 30, nr. 66; *A. Colin et Capitant*, t. II, p. 870; *Planiol*, t. II, nr. 3152; *Planiol, Ripert, Becqué*, t. 13, nr. 796; *Fuzier-Herman*, t. 4, sub art. 2106 nr. 1 și 2; *M. Cantacuzino*, p. 582; *D. Alexandresco*, t. X, p. 517; *Nacu*, vol. III, p. 661, 672, 716).

Jurisprudența franceză se pronunță de mult timp în acest sens fără nici o opinie divergentă (*Fuzier-Herman*, op. cit.).

La noi, instanțele judecătorești, după cât știm, n'au avut decât rare ori ocazia să se pronunțe asupra acestei chestiuni și au adoptat punctul de vedere al majorității doctrinei (C. Galați, dec. 3599 din 1 Decembrie 1930, nepublicată).

Din datele cu cari autorii și jurisprudența înfățișează această teorie de drept rezultă două principii, cari nu mai fac astăzi obiect de controversă: 1) că un privilegiu înscris în termenul prevăzut de lege produce efect retroactiv până în ziua nașterii creanței în virtutea căreia el trece înaintea tuturor creditorilor, chiar ipotecari și 2) că regula, în ce privește termenul pentru luarea inscripțiunii, este că privilegiul imobiliar poate fi înscris oricând dacă legea nu prevede nici un termen pentru aceasta și dacă calea inscripțiunii nu este închisă printr'un eveniment care s'o facă ineficace; numai prin excepție legea prevede în anumite cazuri că inscripțiunea trebuie luată într'un termen fix din cauza caracterului special al acestor privilegii (art. 1740—1743).

Amândouă aceste principii au găsit în sentința Tribunalului Ilfov s. II-a c. c. o judicioasă documentare. Tribunalul are chiar în partea finală, un argument de logică demn de relevat, tras din dispozițiunile art. 1745 c. civ., care se ocupă de efectul inscripțiunii tardive. Dacă după acest text — spune tribunalul — privilegiul imobiliar înscris tardiv degenerază în ipotecă, este logic să deducem că, înscris în termen, privilegiul e într'o situațiune mai bună decât ipoteca, pe care în mod necesar trebuie s'o primeze, în virtutea calității creanței cu care se naște.

Tribunalul, raliindu-se la acest din urmă sistem al majorității doctrinei, dă o soluție juridică a cărei redactare — opera d-lui judecător Lazaroneanu — se impune prin claritatea expunerii și metoda documentării. Ea este conformă cu principiile de drept cari deosebesc fundamental privilegiile imobiliare de ipotecă sub raportul inscripțiunii și al efectului pe care aceasta îl produce.

BARBU SCONDĂCESCU

Judecător președinte la Trib. Ilfov

1) Din această cauză legea belgiană a suprimat cuvintele: „...și numai dela data inscripțiunii”.